

Служба у справах дітей
Херсонської обласної державної адміністрації

Херсонська обласна бібліотека для дітей

Правові орієнтири

Збірник творчих робіт
переможців та номінантів обласного конкурсу
на кращий сценарій заходу з правовиховної
та правопросвітницької роботи

Херсон 2011

Видання здійснене за підтримки
Херсонського обласного благодійного фонду «Захист»

Правові орієнтири : збірник творчих робіт переможців та номінантів обласного конкурсу на кращий сценарій заходу з правовиховної та правопросвітницької роботи / Служба у справах дітей Херсонської обласної державної адміністрації, Херсонська обласна бібліотека для дітей; уклад. та ред. Н. Д. Звягінцева; ред.-консультант Т. А. Асламова. – Херсон : Копі-центр, 2011. – 64 с.

До збірника увійшли вибрані творчі роботи учасників обласного конкурсу «Правові орієнтири (2011)», переважно – сценарії заходів, створені переможцями та визнані кращими в окремих номінаціях. Деякі роботи подано зі скороченнями. Як правило, повні тексти, а також мультимедійні складові представлені на компакт-диску – додатку до цього видання. Публікуються також організаційні матеріали конкурсу.

Збірник адресовано вчителям, вихователям, бібліотечним та соціальним працівникам – на допомогу в роботі з правової просвіти та виховання.

© Служба у справах дітей Херсонської обласної державної адміністрації, 2011

© Херсонська обласна бібліотека для дітей, 2011

Від укладачів

Підвищена увага до проблем дитинства в Україні спостерігається з часу проголошення нею незалежності. Вже у вересні 1991 року Україна ратифікувала Конвенцію ООН з прав дитини, в квітні 2001 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про охорону дитинства».

Зрозуміло, що правове виховання та правова обізнаність дітей потребує посиленої правопросвітницької роботи, але виявилось, що для її проведення бракує сучасних розробок, методичних і практичних рекомендацій, котрі дозволили б донести правові знання до кожної дитини, їх батьків і всіх причетних до виховання підростаючого покоління. З цих міркувань Херсонська обласна бібліотека для дітей виступила ініціатором проведення в області конкурсу на кращий сценарій заходу за темою «Правові орієнтири». Ініціативу підтримали служба у справах дітей Херсонської обласної державної адміністрації та Головне управління юстиції в Херсонській області.

Конкурс стартував у лютому 2011 за рішенням координаційної ради у справах дітей облдержадміністрації. Протягом року, згідно з Положенням про обласний конкурс на кращий сценарій на правову та про просвітницьку тематику, проводились заходи, які дозволили активізувати цей напрямок роботи з дітьми і підлітками шкільного віку, сприяли вихованню у зростаючого покоління громадян поваги до закону і права, до норм та правил співжиття людей у суспільстві, відповідальності за свої вчинки, формування громадянської позиції та розуміння важливості розбудови правової держави.

Конкурс складався з двох етапів – районного та обласного. До другого етапу потрапило біля 70 творчих робіт викладачів, вихователів, психологів та бібліотекарів з 13 районів області та міста Херсона. Окремо треба відмітити активність Херсонського обласного притулку для дітей: колективом надано на конкурс 14 робіт.

Захід дозволив виявити творчий потенціал фахівців у різних галузях діяльності – правників, освітян, бібліотечних та клубних працівників, які за своїми професійними обов'язками організовують правову просвіту та виховання дітей або долучаються до неї та заохотили їх до створення авторських розробок, сценаріїв, програм, мультимедійних проектів правової тематики.

У результаті плідної роботи вдалося сформувати банк даних про такі розробки та надати доступ до них широким колам зацікавлених осіб.

Кращі з наданих робіт опубліковані на порталі правової просвіти Херсонської обласної бібліотеки для дітей «Права дітей» (<http://www.kidrights.ks.ua>). Окремі розробки включені до збірника Херсонської академії неперервної освіти.

У виданні, яке ви тримаєте в руках, вміщені кращі сценарії переможців конкурсу: нестандартні уроки, круглі столи, зустрічі з працівниками правоохоронних органів, репортажі «з залу суду», педагогічний всеобуч, різноманітні ігри («хрестики-нулики», вікторини, лотереї, кросворди), правові подорожі тощо.

Сподіваємось, що цей збірник і доданий до нього мультимедійний ресурс допоможуть Вам у створенні власних сценаріїв та проведенні заходів з правової тематики, а можливо, й надихнуть на створення власних авторських розробок.

Оксана Скочеляс

Новокаховське вище професійне училище

ПОДОРОЖ В КРАЇНУ ПРАВА, МОРАЛІ ТА ЗАКОНУ *Віртуальна подорож*

Мета:

***навчити** учнів орієнтуватись у правових питаннях та виробити вміння застосовувати знання на практиці, формувати правову громадську позицію;

***пояснити** значення й сутність моральних та загальнолюдських цінностей в особистому та суспільному житті;

***сформувати** незалежні знання в галузі загального права, цілісну уяву про моральні та правові основи міжособистісного та суспільного життя;

***розвивати** навички застосовувати отримані знання на практиці, розв'язувати життєві ситуації у відповідності до своєї свідомості, здатність формулювати та обґрунтовувати свої погляди, поважати права та точку зору інших.

Обладнання:

мультимедійна система; презентації в PowerPoint подорожі в країну Закону, Моралі і Права; опорні конспекти зі статтями з Адміністративного кодексу України, Кримінального кодексу України, Декларації прав дитини; дослідження учнів; вислови про шкідливі звички.

План заходу

1. Організаційний момент
2. Основні цілі та завдання заходу
3. Перегляд та коментарі презентацій
4. Обговорення питань, виступи учнів
5. Розв'язання правових ситуацій, задач
6. Підведення підсумку, рефлексія

Хід заходу

1. Організаційний момент

2. Оголошення теми заходу, постановка цілей та завдань

Вступне слово вчителя: сьогодні ми відправляємось у віртуальну подорож - у країну Закону, Моралі і Права. Сподіваюсь, ви взяли з собою у складну, але водночас цікаву подорож солідний багаж знань, який отримали на заняттях з правознавства, історії, курсу «Людина і суспільство». Не забудьте прихопити свій життєвий досвід і найкращі сподівання! На вас чекають загадкові острови, захоплюючі пригоди, непрості випробування, несподівані відкриття.

Своєрідним дороговказом і записником подорожі будуть ваші путівники, в яких ви позначатимете за допомогою смайликів (*демонструються на екрані*) свої відкриття, зупинки, результати участі у випробуваннях, враження від побаченого). Той, у кого з мандрівників буде найбільше позитивних емоцій, результатів (смайликів), буде визнаний кращим дослідником - знавцем Права, Моралі, Закону.

Подорож почалась, бажаю успіхів!

3. Перегляд та коментарі презентацій.

Слайд №1

Слово вчителя: на горизонті видніється острів Клію.

Запитання до учнів: Хто його господиня? (В давньогрецькій міфології Богиня історії)

Слово вчителя: Спочатку ми завітаємо в гості до пані Історії і з'ясуємо деякі питання стосовно походження **Закону, Моралі та Права**.

За допомогою Закону, Моралі та Права з доісторичних часів регулювались відносини у людському суспільстві. Закон, як стародавнє джерело права, прийшов на зміну звичаям та традиціям. Мораль – це система поглядів на життєве призначення людини, які охоплюють поняття добра та зла. Право означає єдність всіх норм та свобод, виступає як регулятор суспільних відносин, з появою держави право отримує юридичне значення і має вираження у писаних нормах.

В античний період Закон, Мораль та Право були об'єднані в одну теоретичну галузь знань. Наприкінці IV-початку III ст. до н.е в Стародавньому Римі з'явився термін "юриспруденція", а на початку I століття до н.е. відбулося оформлення самостійної навчальної дисципліни, що представляла собою систему володіння знаннями та навичками в правовій галузі. Юриспруденція вважалась « пізнанням Божественних і людських справ, знанням правого і неправого».

Наприкінці середніх віків юриспруденція розвивається вже в якості юридичної науки, що представляла собою систему знань про об'єктивні якості права та держави

В сучасному суспільстві юриспруденція – це система знань про право та його практичне використання.

Протягом тривалої історії кожен народ створював свої правила поведінки (стандарти) - соціальні норми, що регулювали дії людей та відносини між ними (на екрані - визначення права, його джерела).

Запитання до мандрівників

1. Яке джерело права вважається основним способом вираження юридичної та правової інформації?(Закон).

2. Прошу згадати, які пам'ятки правової культури існували в історії України?

На екрані - назви документів

Вчитель називає пам'ятки, зазначає, що вони є основою законодавства будь-якої країни і повинні відображати моральні та правові норми нації та суспільства, оголошує про продовження подорожі.

Слайд №2

Коментар вчителя: мислителі різних епох намагались створити модель ідеального устрою держави, який би забезпечував добробут і справедливість всім членам суспільства. Внаслідок історичного прогресу суспільство досягло такої стадії розвитку, коли відбувся розподіл політичних та економічних відносин, сфер власності, суспільного права. В результаті виник **феномен громадянського суспільства**, в якому відносини між особами визначаються не диктатом державної влади, а формальною рівністю і волею членів суспільства.

Громадянське суспільство в завершеному вигляді – це суспільство, в якому людина має приватні інтереси в економіці, культурі і може їх реалізувати.

(визначення на екрані). Регулюються відносини в громадянському суспільстві Конституцією. Тримаємо курс на архіпелаг «Конституційний»!

Запитання до мандрівників:

1. Який документ закріплює і гарантує права та свободи, обов'язки громадян України? (Конституція України).

2. Дайте визначення терміну конституція? (Конституція - основний закон держави, який має вищу юридичну силу).

3. Де і коли була видана перша у світі демократична конституція? (Як відомо, першою офіційною конституцією в світі вважається Конституція Сполучених Штатів Америки, яка прийнята 1787 року. Перша конституція в зарубіжній Європі — «Декларація прав людини і громадянина» — була прийнята в революційній Франції в 1789 році, офіційна конституція з'явилася у Франції в 3 вересня 1791 року. Але ми повинні пам'ятати і гордитися тим, що першою в світі (а не лише у Європі) була Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика від 5 квітня 1710 року, яка випередила американську аж на 77 років. Тобто першим конституційним актом у світі був конституційний договір «Вивід прав України», прийнятий на козацькій раді в Бендерах і скріплений підписом гетьмана Пилипа Орлика. Він вперше розмежовував владу на гілки: законодавчу, виконавчу і судову та встановлював відносини між ними. Найвищим органом влади в Україні вважалася загальна козацька рада, виконавчу владу представляла генеральна старшина на чолі з гетьманом, причому кожен старшина мав повноваження сучасного міністра (писар — Міністра закордонних справ, бунчужний — Міністра внутрішніх справ, підскарбій — Міністра фінансів і т. д.).

4. Коли була прийнята сучасна Конституція Української незалежної держави? (28.06.1996р.)

5. Який орган влади прийняв Конституцію Української незалежної держави? (Верховна Рада).

6. Якими є норми Конституції України? (Норми конституції мають пряму дію, громадянам гарантується право звернення до суду для захисту своїх прав та свобод).

7. Назвіть основний обов'язок держави стосовно людини і громадянина? (Встановлення та забезпечення реалізації прав та свобод).

8. Який політичний режим встановлює та гарантує Конституція України? (Демократичний).

9. На які гілки поділяється державна влада в Україні? (Законодавчу, виконавчу, судову).

10. Який суд вирішує питання відповідності законів України основному документу держави? (Конституційний).

На екрані визначення Конституції :

Конституція (лат.constitutio - устрій) - Основний Закон держави, у якому закріплюються засади суспільного і державного ладу, правовий статус людини і громадянина, основні принципи організації та діяльності державного апарату, місцевого самоврядування, здійснення оборони країни, гарантування її безпеки.

Слово вчителя : Ми підпливаємо до моря Прав і Свобод. Їх існування та реалізація є дуже важливими для кожної людини.

Слайд №3

1. Вчитель зазначає : Ще Біблія і навіть добіблійні джерела містили інформацію про цінність людського життя, недоторканість приватної власності, про заборону посягання на честь і гідність людини та рівність людей перед судом. По суті це були перші спроби суспільства виділити права та свободи людини.

Права та свободи - це міра можливої поведінки людини.

Права людини та громадянина, які декларує Конституція України поділяються на три групи: особисті, політичні, соціально-економічні (визначення та групи прав висвічуються на екрані).

Запитання до мандрівників:

Від яких факторів залежить реалізація прав людини і громадянина?

(Реалізація прав і свобод людини і громадянина залежить від рівня розвитку загально-правових принципів, стану економіки, рівня розвитку демократичних інститутів, реальності політичної системи суспільства, наявності системи досконалих законів у державі, ефективності механізмів реалізації законоположень, ступеня правової свідомості, правової культури населення, узгодженості інтересів населення та суспільства в цілому і наявності вискоефективного органу конституційного контролю.)

2 Слово вчителя: Представники трьох груп, які отримали випереджаючі завдання дають оцінку стану дотримання прав дитини в Україні .

Завдання для груп

Група №1 : Визначте рівень знань своїх прав дітьми України.

Група №2 : Як дотримуються права дітей в Україні?

Група №3 : Як часто порушуються права дітей в Україні?

Учні за допомогою мультимедійної системи демонструють результати своїх досліджень

Висновок.

Аналіз українського законодавства дає підстави стверджувати, що стосовно дітей воно базується на гуманних принципах, закріплених у Конвенції ООН про права дитини 1989 р. (Україна її ратифікувала у 1991р.) та інших міжнародних правових актах. Але в результаті проведених досліджень з'ясувалось, що частина існуючих законів не працює, отже практична реалізація прав людини можлива лише за умов спільної узгодженої роботи всіх державних органів, соціальних інститутів, від яких залежить дотримання прав та їх закріплення. Найбільш фундаментальними інститутами в державі завжди є сім'я, право, державні органи влади, освітні заклади.

Наш віртуальний корабель наближається до міста Правосуддя, де хазяйнує давньогрецька богиня Феміда.

Слайд №4

Слово вчителя: В усі часи в державах існували арбітри, які вирішували суперечки між людьми, забезпечували реалізацію існуючих прав і обов'язків , притягували до відповідальності винних. В якості таких арбітрів виступали жерці, старійшини, королі. Згодом виконання подібної функції було покладено на спеціальні органи - суди, покликаних вирішувати конфлікти . Це стало окремою функцією держави – здійснювати Правосуддя.

Правосуддя – це державна діяльність, яку проводить суд шляхом розгляду й вирішення у судових засіданнях у особливій, установленій законом процесуальній формі, цивільних, кримінальних, господарських і адміністративних справ.

Судовий устрій передбачає правові засади, які визначені статтею 129 Конституції України та Законом України «Про судоустрій України».

Засади судочинства визначають діяльність інших учасників процесу, для досягнення того ж таки результату - законного і обґрунтованого рішення суду. Тобто якщо простіше принципи вказують яким повинен бути суд і правосуддя, які його мета і завдання. (Визначення правосуддя, засади судочинства України висвічуються на екрані)

- законність;
- здійснення правосуддя виключно судами;
- гарантування всім суб'єктам правовідносин права на судовий захист;
- рівність всіх учасників судового процесу перед законом і судом;
- забезпечення доведеності вини, публічність кримінального процесу;
- змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і доведеності перед судом їх переконливості, принцип диспозитивності;
- підтримання державного обвинувачення в суді прокурором;
- забезпечення обвинуваченому права на захист;
- гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами;
- забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом.
- обов'язковість рішень суду;
- державна (національна) мова судочинства;
- всебічне, повне і об'єктивне дослідження обставин справи;
- колегіальний і одноособовий розгляд справ у суді;
- безпосередність та усність судового процесу.

{Рішеннях Конституційного Суду N 11-рп/2007 (va11p710-07) від 11.12.2007, N 8-рп/2010 (v008p710-10) від 11.03.2010 }

Запитання та завдання для мандрівників:

1. Дайте визначення судової системи України?(*Судова система України становить сукупність усіх судів держави, основаних на єдиних засадах організації і діяльності, що здійснюють судову владу. Судову систему України складають суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України, який є єдиним органом конституційної юрисдикції. Суди загальної юрисдикції утворюють єдину систему судів, яка складається із загальних і спеціальних судів. Характерними ознаками судової системи України є її пристосованість до адміністративно-територіального устрою, різні рівні провадження, стабільність і єдність).*

2.Яким повинно бути правосуддя у вашому розумінні ? (*Учні висловлюють свою точку зору?*)

3. Дайте оцінку діяльності Правосуддя в Україні.

(*За допомогою смайликів - задовільний чи незадовільний - учні шляхом голосування оцінюють стан правосуддя України , кладучи їх на шалі Феміди.*)

4. Які зміни, на вашу думку, потрібно внести в судову систему України ?

Вчитель уважно слухає відповіді учнів, підводить підсумок.

Слайд №5

Підпливаємо до Узбережжя Моральних та Правових цінностей. Учень зачитує вірш Василя Симоненка «Ти знаєш, що ти - людина?»

Слово вчителя: на жаль, дуже часто люди підміняють справжні загальнолюдські цінності хибними. Справжні ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ не залежать від класових інтересів, симпатій, уподобань, однакові для представників усіх класів і верств суспільства. Головне місце у ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТТЯХ посідають питання, пов'язані з моральними ідеалами особистості.

Заради повноцінного, щасливого життя суспільства варто виховувати в собі такі якості, як:

Життєрадісність

Ввічливість

Чесність

Порядність

Людяність

Учні пояснюють значення даних слів.

Запитання до мандрівників:

1. Яку функцію виконують Моральні і правові норми ? (*Регулюють відносини між людьми*).

2. Що відображають норми моралі ? (*Поведінку людей, їх вчинки, образ мислення відповідно встановлених норм*)

Наведіть приклади висловів, що відображають загальноприйняті норми моралі?

- Вміти керувати своїми бажаннями - елементарне правило, перший рядок першої сторінки букваря моральної поведінки .

- Моральні якості людини виявляються у її намірах.

- Роби все так, щоб людям, які тебе оточують, було добре.

- Не забувай, що кожний твій вчинок, кожне твоє бажання позначається на людях, що тебе оточують.

- Безпосередність породжує байдужість, байдужість породжує себелюбність, а себелюбність - джерело жорстокості.

3. Які моральні якості ви найбільше цінуєте в людині?

Вчитель коментує думки учнів , зазначає словами Достоєвського, що називається людиною - це не тільки почесно, а й дуже відповідально.

Відповідальність людських вчинків категоріям добра і зла становить основу моральних відносин у суспільстві, але значна частина людства нехтує моральними принципами, демонструючи аморальну поведінку, захоплюючись шкідливими звичками, чим наносить шкоду собі та близьким. На жаль, така тенденція характерна і для нашого суспільства .

4. До чого можуть привести згубні звички?

Вчитель пропонує учням представити матеріали з профілактики шкідливих звичок, (підготовлені заздалегідь виступи учнів), а потім підводить підсумок.

Слово вчителя: Джон Локк стверджував: "Від правильного виховання дітей залежить добробут народу".

Завдання мандрівникам:

1. Прокоментуйте вислів, чи згодні ви з ним?
2. Що, на ваш погляд, необхідно змінити в системі виховання та освіти в нашій країні?

Коментар вчителя: ми повинні дбати, щоб у нашому суспільстві було якнайбільше чесних, стійких, порядних людей. Це сприятиме розвитку всього позитивного, доброго, гуманного - з одного боку, і запобіганню всього мерзенного, низького, підлого - з іншого боку. Кожен повинен розуміти, що порушення принципів моралі і права породжує зло, хаос, рано чи пізно приводить до негативних наслідків - і людина сама стає заручником своїх вчинків.

Слайд №6

5. Розв'язання правових ситуацій та задач

Отже, подорож добігає кінця, але попереду на вас чекає складне випробування: необхідно перетнути **Бермудський трикутник**. Ви зможете його подолати лише тоді, коли знайдете відповіді на поставленні запитання, які пов'язані з дією закону.

Запитання до мандрівників:

1. Що ми називаємо законом? (Нормативно-правовий акт, встановлене законодавчим органом загальнообов'язкове правило, яке має найвищу юридичну силу).

2. Розв'яжіть правові задачі, визначивши вид злочину і ймовірну міру покарання. (4 задачі вказані на екрані, учні за допомогою опорного конспекту вирішують їх, вчитель визначає правильні відповіді, робить висновки).

Коментар вчителя: Порушення закону , причетність до злочину певною мірою відбивається на подальшій долі людині, тому треба уникати конфліктів з законом.

Поняття злочину є центральним у будь-якій правовій системі. На відміну від багатьох інших країн, в Україні поняття злочину не лише має значне теоретичне обґрунтування, а й отримало своє законодавче закріплення і містить у собі необхідну і достатню кількість ознак, які дають можливість відмежувати злочин від інших правопорушень та від правомірної поведінки.

Відповідно до ч. 1 ст. 11 КК «злочином є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину» (на екрані висвічуються ймовірні наслідки злочину).

Потрібно завжди пам'ятати , що злочин - це вчинок , у вчинках виявляється моральна сутність людини , тому злочин - це прояв безсердечного ставлення до інших людей !

Слайд №7

Коментар вчителя. *Остання зупинка - Острів Скарбів. Найціннішим скарбом на цьому острові є знання про Право .*

Колись людина, як перший вільновідпущеник природи, вирвалася з дикого світу, розпрямилася на весь зріст і промовила: « Я-людина! Я маю право». З цього моменту і бере свій початок людська культура. Спочатку вона виражалась в поняттях : Мораль , Закон, потім сформувалась державна правова система. З часом, права перетворили на інструмент, спрямований іноді проти особистості, на інструмент захисту прав еліти (аристократії, монархів, олігархів тощо).

Сьогодні ми є свідками розкручування спіралі історії. Людина знову розпрямляється і, дивлячись в очі вже не дикій природі, а державі, говорить:

« Я маю право!».

На сучасній політичній карті світу з'явилися правові держави – це форма організації державної влади, за якої верховенство в усіх сферах життя належить правовому закону. У правовій державі всі державні органи й громадяни однаковою мірою відповідальні перед законом; реалізуються всі права людини; здійснюється розподіл влади на законодавчу, виконавчу, судову. Визнання держави правовою означає підкорення будь-яких форм державної діяльності праву, передовсім Конституції, головне призначення якої в демократичному суспільстві – бути основним обмежувачем державної влади заради збереження основних прав і свобод громадян, слугувати гарантом саморозвитку і самоорганізації основних інститутів демократичного суспільства. В такій державі є всі умови для формування самодостатньої, вільної, освіченої особистості, яка знає Закон, з повагою ставиться до Моральних цінностей, уміє відстояти та захистити свої Права та Свободи.

Запитання до мандрівників: Чи можна Україну вважати правовою державою? (Викладач коментує відповіді учнів).

Слово вчителя: Я сподіваюсь, що після сьогоднішньої подорожі ви поповнили свій багаж знань, підвищили рівень правової культури, розширили кругозір, остаточно обрали для себе справжні цінності в житті і, в разі необхідності, можете цим скористатись.

Путівник

Прізвище, ім'я _____

№ п/п	Назва зупинки	Враження про подорож
1.	Острів Кліо	
2.	Архіпелаг Конституційний	
3.	Море прав і свобод	
4.	Місто правосуддя	
5.	бережжя правових і моральних цінностей	
6.	Бермудський трикутник	
7.	Острів скарбів	

Основні джерела:

1. Гавриш С.Б Правознавство: підруч. для 10кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академ. рівень / С.Б. Гавриш, В.Л. Сутковий, Т.М. Філіпченко. – К. : Генеза, 2010. – 416 с.: іл..

2. М.І. Основи правознавства : Підруч. для учнів 9-го класу загальноосвіт. навч. закладів / За заг. ред. В.С.Журавського / Наук. ред. Мельник М.І., Хавронюк М.І. – К.: Юридична думка, 2004. – 424 с.

3. Основи правових знань : підручник / П.І. Ігнатенко, В.М. Калашников, К.А. Марков та ін.; Кер.авт. колективу П.І. Ігнатенко. – К.: ВД «Юридична книга», 2000.- 224 с.

4. Основи правознавства: Навч. посібник / П.І. Ігнатенко, В.М. Калашников, К.А. Марков та ін.; За заг. ред. П.І. Ігнатенко. – к.: ВД «Юридична книга», 2004.- 320 с.

Додаткова література:

1. Адміністративна та кримінальна відповідальність дітей та молоді : Школа юридичних знань „Позакласний час. – 2008.- №10. – с. 79 – 86.

2. Безуглов А. А. Закон есть закон : Записки прокурора. – М.: Мол. гвардія, 1979.- 176 с.- (Закон обо мне и мне о законе).

3. Декларація прав дитини : Прембула // Позакласний час. – 2006.- №21-22 – с. 68.

4. Досвід правового виховання учнів // Позакласний час. – 2006 - №5 – 6.

5. Загальна Декларація прав людини: Офіційні документи // Позакласний час. – 2006 - № 21-22. – с. 66-67.

6. Конвенція про права дитини – К.: АТ „Видавництво „Столиця, 1997.- 32 с.

7. Конституція України : офіційне видання, - К.: Український Центр Правничих Студій, 2006- 128 с.
8. Кримінальний кодекс України . – К, 1997
9. Логвиненко І.М. Розгадані таємниці: Худож. – док. розповіді. Для серед. та ст. шк. віку / Мал. Д.О. Заруби. – К.: Веселка, 1986 – 181 с., іл..
10. Пеньков С.А. По закону, по совести : Судебные очерки. Для ст. шк. возраста / Худож. С.В. Василенко. – К.: Веселка, 1989 – 120 с., іл..
11. Фиолевский Д.П. Записки адвоката.- К.: Политиздат Украины, 1987.- 176 с.

Валентина Коренюк

Чаплинська спеціалізована школа I-III ступенів № 1

НАШІ ПРАВА - ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО

Виховний захід

Мета: розповісти учням про їхні права й свободи, визначені Конвенцією про права дитини, навчити правильно реалізовувати свої права; виховувати в учнів поважне ставлення до власної особистості та інших.

Обладнання: аудіо запис пісні «Ми маленькі діти» із кінофільму «Пригоди електроніка», плакат «Календар правових дат», великі картки, на яких написані основні права дитини, визначені відповідною Конвенцією.

Дійові особи: Ведуча, Ведучий, Учні-читці (6 осіб), Перша мати, Син, Учитель, Учень, Друга мати, Донька

Виховний захід відбувається у класі.

Звучить пісня «Ми маленькі діти», наперед виходять ведучі.

Ведуча. Доброго дня, друзі! Ми зібрались сьогодні для того, щоб поговорити про права дітей, тобто про ваші права. Як ви гадаєте, коли й як наші пращури дійшли до розуміння того, що права людини слід захищати?

Учні висловлюють власні думки щодо запитання. Ведучий доповнює й узагальнює відповіді.

Ведучий. Давним-давно, ще у стародавні часи, у людей виникла необхідність відстоювати свої права. Спочатку це робили силою. Слабка людина не мала жодних прав, якщо в неї не було сильного покровителя, що бажав би допомогти їй у вирішенні спорів. Тривалий час діяв неписаний закон «Хто сильний, той і правий». Але коли виникли перші держави, правителі яких прагнули встановити загальний справедливий порядок і норми життя для всіх громадян, у людське суспільство прийшов закон права. Тепер держава ставала на захист сильного і слабого. Головним критерієм права стала справедливість, а не сила.

Ведуча. З тих пір минуло чимало століть. Держави створювалися, розросталися, процвітали або гинули. Чому? Як свідчить історія, правителі й уряд не завжди піклувалися про свій народ. Так, оголошуючи сусідній країні війну чи приймаючи яке-небудь політичне рішення, правитель прагнув задовольнити лише свої інтереси й зовсім не замислювався над долею простих людей. Отже, людству потрібно було щось придумати, знайти такого захисника, який міг би примусити державу поступитися своїми інтересами заради інтересів своїх громадян і постійно піклуватися про них.

Ведучий. Місію такого захисника взяла не себе міжнародна організація ООН. Що ви знаєте про цю організацію?

Учні відповідають на запитання, ведучі доповнюють і узагальнюють відповіді.

Наперед виходять учні-читці.

1-й учень. 1945 року, після закінчення Другої світової війни – найжахливішої і найжорстокішої війни на всю історію людства – народи багатьох країн вирішили, що задля збереження миру їм слід об'єднатися. Навіщо? Для того, щоб будь-які конфлікти та суперечки між країнами в подальшому вирішувались не воєнним шляхом, а мирним, за столом переговорів. Саме з цією метою 1945 року була створена Організація Об'єднаних Націй (ООН). До речі, одним із її засновників була Україна.

2-й учень. А 1948 року держави, що увійшли до ООН, підписали загальну декларацію прав людини - документ, у якому вони пообіцяли одна одній і своїм народам забезпечити громадські права й свободи, рівність усіх перед законом, особисту недоторканність, свободу совісті, можливість дотримуватись своєї релігії й багато іншого.

Ведуча. Загальна декларація прав людини - важливий і корисний документ. Але в ньому говориться про людей загалом – і жодного слова про дітей. Але ж діти потребують особливої уваги й захисту з боку держави.

3-й учень. Саме тому 1989 року ООН прийняв окремий документ під назвою «Конвенція про права дитини». Конвенція – це міжнародна угода. У ній держави беруть зобов'язання дотримуватись прав кожної дитини. І наша держава також підписалася під цим документом, а значить - пообіцяла світові піклуватися про своїх маленьких громадян.

4-й учень. Найбільше я хочу,

Щоб мир був на світі, Як небо - у зорях, А сад наш - у цвіті.

5-й учень. Найбільше я хочу, Щоб сонце щоранку Зі мною віталось, Присівши на ганку.

6-й учень. Найбільше я хочу, Щоб рідна матуся Всміхнулась мені, Коли я усміхнуся.

Ведуча. Давайте пригадаємо, про які права дітей ідеться у Конвенції, на що кожен із вас має незаперечне право? На столах у вас лежать роздруковані аркуші, на яких перелічені основні права дітей - основні статті цієї Конвенції.

Ведучі пропонують учням по черзі прочитати по одній статті Конвенції і своїми словами коротенько пояснити її зміст. Учні виконують завдання.

Ведучий. Дякуємо, друзі. Ви дуже добре процитували й пояснили статті Конституції про права дитини. «Я маю право!», «Чому ви порушуєте мої права?» - ці слова, на жаль, часто використовує людина в ситуаціях, коли сама неправа. Звичай, заява про особисті права слугує виправданням пасивності, лінощів, прагненням отримати щось, нічого не даючи взамін. Зараз, друзі, перед вами будуть розіграні невеличкі ситуації, у яких діти недоречно заявляють про свої права. Ваше завдання – визначити, чому той чи інший герой неправий. Що б ви на місці дорослого відповіли йому? А можливо, він усе ж таки правий у своїх вимогах?

Далі відбувається інсценування. Звучить музика.

Наперед виходять Перша мати і Син.

Мати. Скільки можна казати тобі - після одинадцятої години ти маєш провести своїх гостей. Ваша жахлива музика дратує всіх!

Син. Але ж, мамо! Ти все одно не спиш у цей час. До того ж, я маю право на свободу мирних зібрань!

Ведуча. Про що слід знати матері хлопчика, щоб обґрунтувати неприйнятність його дій? *(Стаття Конвенції, що визначає право дитини на свободу асоціації та мирних зібрань, передбачає певні обмеження. У даному випадку поведінка сина утискає права і свободи інших членів родини, що є порушенням порядку.)*

Звучить музика. Наперед виходить Учитель та Учень.

Учитель *(звертається до учня).* Скажи, будь ласка, чому ти не готовий до уроку?

Учень. Я вирішив зовсім не відвідувати ваші уроки фізики. Вони мені нецікаві, до того ж я збираюся після школи поступати до гуманітарного вузу.

Учитель. Але шкільну програму з фізики ти маєш вивчати.

Учень. У такому випадку я вимагаю, щоб мене навчав інший учитель. Ви - занадто суворі, хоча самі, на мою думку не дуже добре знаєте предмет, який викладаєте.

Учитель. Ти поводишся зневажливо й дуже грубо. Я змушена викликати твоїх батьків.

Учень. Це не грубість, а моя думка. Я маю право вільно висловлювати свої погляди з будь-яких питань, що стосуються мене.

Ведучий. Звичайно, ми добре розуміємо, як неприємно, коли твоїх батьків викликають до школи. І, звичайно, ми вільні у висловлюванні власних думок. Проте закон у цьому випадку на боці вчителя. Подумайте, чого не можна припускатися, заявляючи про свої права?

Дійсно, Конвенція визнає за дитиною право вільно висловлювати власні думки, але це право обмежується в деяких випадках. Зокрема, якщо висловлювання власної думки завдає шкоди репутації та гідності іншої особи.

Звучить музика. Наперед виходить Друга мати і Донька.

Мати. Доню, я йду на роботу. Будь ласка, прибери у своїй кімнаті, помий після себе посуд, сходи в магазин.

Донька. Але ж, мамо, у мене завтра контрольна!

Мати. Якщо поквапишся, встигнеш і хатню роботу виконати, і до контрольної підготуватися.

Донька. Між іншим, Конвенція про права дитини захищає мене від будь-якої роботи, що перешкоджає здобуттю освіти. *(У Конвенції йдеться мова не про щоденну хатню, посильну для дитини, роботу, а про економічну експлуатацію дітей та прийом їх на роботу. Самообслуговування не може стати на заваді здобуттю освіти.)*

Звучить пісня «Ми маленькі діти». Наперед виходять усі учасники заходу.

Ведучий. Отже, друзі, давайте підведемо підсумки сьогоднішньої зустрічі.

Ведуча. У кожного з нас є права і ми повинні добре знати їх, щоб захистити себе, якщо хтось хоче нас образити.

Ведучий. Але слід знати не лише свої права, але й обов'язки. Прагнучи відстояти свою свободу, не утискайте свободу інших.

Леся Токарєва

Скадовська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2

НАСИЛЬСТВО – ЗЛО, ЩО НЕ МАЄ ПРАВА НА ІСНУВАННЯ

Батьківські збори

Мета:

1. Привернути увагу батьків до проблеми домашнього насильства
2. Допомогти усвідомити
 - Чотири головні ознаки насильства;
 - види домашнього насильства;
 - Наслідки насильницьких методів виховання для психічного розвитку і здоров'я дітей;
 - Найважливішу умову успішного виховання — встановлення правильних стосунків з дітьми на основі довіри та доброзичливості;
3. Сприяти перегляду неправильних батьківських настанов щодо виховання дітей (зміна насильницьких на настанови безумовного прийняття дитини і толерантності);
4. Сприяти формуванню психологічної компетентності батьків щодо виховання дітей.

I. Вступне слово психолога

II. Повідомлення учнів про види насилля

(діти з інформаційними буклетами виходять на сцену і зачитують свої буклети (додаток 1))

Психолог:

Та найстрашнішим є навіть не це. Найжахливіше, що всі змирилися з таким станом речей. Замість того, щоб викривати і нещадно викорінювати насильство з усіх сфер життя, люди воліють радше скласти всю вину на «важкі часи» та «культ насильства на телеекранах». Насправді ж цими відмовками люди прикривають свій страх. Вони просто бояться. І мають рацію. Бо, як раптом щось трапиться, навряд чи хтось їх захистить.

1 учень : Ні!!! Захист є

2 учень: Ми повинні знати свої права (зчитує права) *(додаток 2)*

3 учень: І поважати права інших (зчитує права) *(додаток 3)*

4учень: Кожна людина в нашій країні має право на життя вільне від насильства і якщо ти хочеш щось змінити в своєму житті та звертайся до організацій, які тобі допоможуть *(зчитує інформаційний лист, додаток 4)*

Слово психолога.

III. Робота в групах: «Ситуативні вправи»

Присутніх об'єднують у групи по 5 – 8 осіб, кожна група отримує наочний матеріал про випадок насильства (опис конкретної події). Завдання: визначити, чи

можна цей випадок кваліфікувати як сімейне насильство (за 4 характерними ознаками).

Ситуація 1. Учениця початкової школи відмовляється сідати на уроках. На запитання вчителя відповідає, що їй боляче. Як з'ясувалося, вітчим напередодні побив до синців дівчинку за погану поведінку. Вивчення життєвої ситуації дитини показало, що мама, зайнята заробітком грошей та вихованням молодшої дитини, сама нерідко потерпає від жорстокості другого чоловіка, коли він у стані алкогольного сп'яніння, і не захищає дівчинку від його побоїв. Вітчим пояснив свою неадекватну поведінку тим, що у нього «не вистачає нервів виховувати дитину, яка росте впертою і потайною. Чи можна бездіяльність мами розцінювати як насилля над дитиною?

Коментар. «Нервова система дитини – дуже крихка річ ми ходимо по оголених нервах наших дітей, не намагаючись і не вмючи зберегти їх від страху, відчаю, хвороби. А потім пожинаємо те, що посіяли. Головна профілактика неврозів у дітей – домашнє тепло, любов і турбота батьків». (Галина Мостова – дитячий невролог).

Ситуація 2. Хлопчик у 6 класі виявляє ознаки агресивної поведінки до однокласників, схильний до «афективних вибухів» гніву, які супроводжуються фізичною агресією. Вивчення умов сімейного виховання показало, що єдиним засобом контролю за його поведінкою в сім'ї є фізичне покарання. Хлопчик засвоїв від батьків цю агресивну модель поведінки і впевнений: карати – правильно. Чи можна в даному випадку вважати насилля набутим стилем поведінки?

Коментар. «Агресивність дитини – знак відчаю» (Антоніо Менегеті, італійський психолог). «Послання, які йдуть до нас від батьків, ми заковтуємо в дитинстві цілком, не вагаючись в їхній правильності. Потім усе життя ці послання керують нашими почуттями» (Евре Базен, французький письменник).

Ситуація 3. Дівчинка, учениця молодших класів, зомліла у школі. Учителька занепокоїлася: «Можливо, це через недоїдання?». І висловила свої припущення батькам. Виявилось, що навпаки, дівчинку постійно годують примусово. В бесіді з психологом дитина зізналась, що іноді розгнівані батьки навіть перевертають тарілку з їжею їй на голову. Проти чого протестує дитина? Примусове годування – це турбота про тілесне здоров'я чи насильницькі дії, які руйнують фізичне та психічне благополуччя?

Коментар. «Міні в глотку». «Не можна примушувати до їжі - це неприродно. Жодна жива істота в природі не їсть примусово і не примушує до їжі малечу. Але можна, а часто і потрібно примушувати не їсти. Наприклад, у випадку «особливо видатних успіхів у поведінці», обійтись без морозива. Що таке апетит — почуття голоду? Це не тільки сигнал потреби організму в їжі, а ще й сигнал готовності прийняти їжу, засвоїти... А що таке їжа без апетиту? Насилля над організмом: наповнення його харчами, які він не готовий засвоїти. Примушуючи дитини їсти проти волі тоді і те, що вважаємо за потрібне ми, а не її організм, значить просто-напросто труїти його... Як вона потім зможе відрізнити справжні свої бажання від сторонніх, нав'язаних?...Запам'ятаймо:

- дитина, яку систематично примушують їсти, неминуче виробляє негативне ставлення – негативізм – і не тільки до їжі, до людей, до всіх і до всього. Щоденна необхідність чинити опір, прикидатися, піддаватися... Майте на увазі: своїм щоденним насиллям ви пригнічуєте у дитини здатність насолоджуватися життям, радіти – святе право кожної істоти... Ви закладаєте міни і під тілесне здоров'я, і під душевне». (Володимир Леві «Нестандартна дитина»).

Ситуація 4. Підліток звернувся за порадою до шкільного психолога: як налагодити стосунки з матір'ю, яка вдруге вийшла заміж, якщо хлопець свого вітчима ненавидить? Вдома часті скандали. Мати обзиває сина принизливими прізвиськами і дає ляпасів, «а мені вже 14 років», - зітхає підліток.

Коментар. «Із уст дорослого слова падають на вуха дитини важким тягарем, який руйнує їхні стосунки». (Ерве Базен, французький письменник). «Якщо сварки і недовіра складають атмосферу ваших відносин, дитина понесе їх із собою далі, як мішок з отруйними речовинами, щоб стати особистістю вона повинна навчитись бути свавільною». (Володимир Леві «Нестандартна дитина»). Образливі прізвиська що принижують гідність людини будь-якого віку («Так може поводитися тільки впертий віслук»; «Так може сказати лише дурень»; «І в кого тільки такий йолоп міг уродитися!») закріплюють у свідомості дитини модель приниження інших і руйнують її самооцінку, позначаючись на захисних механізмах.

Ситуація 5. Дівчинка-семикласниця в останній день семестру плаче біля вікна. На запитання психолога відповідає, що боїться йти додому, бо в таблиці погані оцінки, за які будуть жорстоко бити металевим прутом. У бесіді виявляється, що сім'я — зовні благополучна, повна, батьки мають вищу освіту і в минулому — «круглі» відмінники. Вони вимагають від доньки відмінних оцінок і, як їм здається, створюють для цього відповідні умови. Але дівчинка з різних причин не в змозі відповідати батьківським очікуванням, рівень запитів яких явно завищений. Очевидно, в стані афекту мати адресує доньці страшні слова: «Краще б тебе не було! Я вб'ю тебе, відсиджу у в'язниці, зате потім буду спокійно жити». Батьки послідовно формують у дівчинки почуття провини, їхня любов до дитини стає обумовленою. (Вона залежить від поведінки і успіхів дитини.)

Коментар. Травми дитинства... Все дитинство — одна суцільна травма. Весь досвід дитинства — досвід боротьби з насиллям.

«Найцінніший подарунок, який батьки можуть зробити своїм дітям, — це сприймати їх такими, якими вони є. Якщо батьки так і чинять, у дітей розвивається загальне відчуття впевненості в собі. Щоб стати щасливими людьми, діти повинні навчитися реалізовувати свої особисті, а не батьківські потреби. Єдиний спосіб, який може зробити нас щасливими, полягає в тому, щоб ми стали тими, хто ми є, а не тими, якими нас хоче бачити хтось інший» (Стівен Райс, американський психолог, автор книжки «Хто я?».)

«Я зрозуміла у своєму віці, що мати, яка з великою любов'ю дивиться на свою дитину, фіксує її в космосі, немов витоптуючи для неї теплу галявинку. На кожній людині з усієї сили написано, як її любили в дитинстві. Я весь час дивлюсь в очі перехожих. У масі вони або налякані, або захищені всередину, або зтягнені плівкою захисної злоби. Все це — тільки відображення материнських

очей, які дивились на них в дитинстві. В усіх очах — історія хвороби і склад злочину батьків». (Марія Арбатова, драматург, психолог)

IV. Аналіз попереднього тестування учнів

Для вивчення рівня тривоги як показника стану психологічного благополуччя стосунків у родинах використовувався опитувальник «Аналіз сімейної тривоги» (Опитувальник «Аналіз сімейної тривоги» (АСІ) за Б. Ейдемільер, В. Юстіцік)

1. Знаю, що члени моєї сім'ї часто бувають незадоволені мною.
2. Відчуваю, хоч як би я вчинив, все одно буде не так.
3. Я багато чого не встигаю зробити.
4. Так виходить, що саме я частіше опиняюсь винуватим за все, що трапляється в нашій сім'ї.
5. Часто відчуваю себе безпомічним.
6. Дома часто нервуються.
7. Коли потрапляю додому, відчуваю себе незграбним і невмілим.
8. Деякі члени сім'ї вважають мене безголовим.
9. Коли я вдома, я завжди через щось переживаю.

-
1. Часто відчуваю на собі критичні погляди членів моєї сім'ї.
 2. Іду додому і з тривогою думаю, що ще трапилось у мою відсутність.
 3. Дома в мене постійне відчуття, що треба ще багато чого зробити.
 4. Нерідко почуваюся удома зайвим.
 5. Удома в мене таке становище, що просто опускаються руки.
 6. Удома мені постійно доводиться стримуватися.
 7. Мені здається, якби я раптом зник(ла), то ніхто б цього не помітив.
 8. Йдучи додому, думаєш, що будеш робити одне, але доводиться інше.
 9. Як подумаю про свої сімейні справи, починаю хвилюватися.
 10. Деяким членам моєї сім'ї буває незручно через мене перед друзями
 11. Часто буває: хочу зробити добре, але, виявляється, вийшло погано.
 12. багато чого у сім'ї не подобається, але я намагаюсь цього не показувати.
- Узагальнюючі відповіді учнів можна зробити висновок, що серед 45 учнів, які брали участь у тестуванні:*

- у 13% учнів діагностується надмірне відчуття провини перед батьками;
- у 23% учнів діагностується відчуття тривожності як показник порушень у відносинах з батьками;
- у 9% учнів діагностується відчуття нервово-психічного напруження у сімейних відносинах;
- у 4% учнів діагностується остаточний (сумарний) показник стану сімейної тривоги як індикатор психологічного неблагополуччя дитини в сім'ї.

V. Робота в міні-групах

Вправа «Психічні наслідки домашнього насильства»

Наслідки домашнього насильства бувають економічними, фізичними та психічними. Я пропоную вам докладніше розглянути можливі психічні наслідки найпоширеніших видів домашнього насильства — психологічного та фізичного. Кожна група протягом 5 хв, визначає і записує можливі наслідки. Отримані дані

озвучуються, обговорюються і підсумовуються всією групою під керівництвом психолога.

Висновки психолога.

Наталія Жаданова

Міська бібліотека для дітей Новокаховської ЦБС

Я І МОЇ ПРАВА

Творчий ігровий проект

Мета: Ознайомити дітей з основними положеннями Конвенції про права дитини, опираючись на електронну презентацію. Почати формування основних правових знань, сприяти прагненню внести свій вклад у розвиток України, як демократичної і правової держави. Сприяти поширенню правової культури та освіченості в учнівському середовищі, виховувати прагнення до набуття правових знань. Розвивати пізнавальні здібності, правознавчий світогляд, виховувати справжніх громадян, з почуттям людяності, чуйності та доброти.

Обладнання: Диск для комп'ютерної презентації «Я і мої права», картки з тестовими завданнями «Я вважаю, що права дітей в Україні...» ручки, буклети «Ти маєш право», книжкова виставка - плакат «Є права у кожного із нас», куточок «Все про права дитини».

Учасники: Учні шостого класу.

Місце проведення: Міська бібліотека для дітей, читальний зал.

Підготовка: Написання сценарію заходу, складення комп'ютерної презентації «Я і мої права», підбір музичного супроводу, виготовлення карток, буклетів та оформлення книжкової виставки – плакату «Є права у кожного із нас». Робота з класним керівником та учнями шостого класу з підготовки до виступу на «Трибуні вільної думки».

*Допоки дитя хоч єдине десь плаче,
За сльози його ти приречений жисть.*

Бібліотекар: Вітаю всіх, хто цієї сонячної днини, коли просинається до життя і земля, і природа навкруг, завітав до нас у гості. І вас, шановні дорослі, і вас, мої маленькі друзі. Найперше, хочу всім дітям побажати, щоб здійснились усі ваші мрії і, щоб нічого б не затьмарило вашого серця, а тільки тепло та злагода зігрівали б ваші душі. Скоро ж бо – канікули. І так символічно що перший їх день – це ваш день, день Захисту дітей. Назва трохи насторожує, справді? Як ви гадаєте, вас є від чого захищати? Хочу сьогодні поговорити з вами про вас.

У «Європейській стратегії стосовно дітей» зазначено: «Діти є громадянами не тільки нинішнього а й майбутнього суспільства». Саме вам будувати нашу країну в майбутньому. Якщо не буде дітей, хто ж тоді продовжить далі нашу історію? Ось які ви важливі. Ви – майбутнє держави, ви – дзеркало, в якому відображена її дійсність. Давайте заглянемо в те дзеркало...

У кожної дитини є безліч обов'язків, правда? Всі про це знають. Спочатку батьки, потім вихователі, вчителі не втомлюються повторювати: «Ти повинен... Ти

зобов'язаний...» і одного разу від подорослішого хлопчика чи дівчинки вони чують: «Я маю право зробити так!» І це не протест. У кожної в світі дитини є права.

«Дитина повинна буди за всіх обставин серед тих, хто першим одержує захист і допомогу» - це один із принципів відомої у всьому світі «Декларації прав дитини», проголошеної Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 20 листопада 1989 року на своїй 44 сесії. Виходячи з цього міжнародним співтовариством було прийнято Конвенцію про права дитини.

Там багато статей, які розкажуть вам про ваші права. Ви можете ознайомитись з ними, бо й в нашій країні, 27 лютого 1991 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію ООН про права дитини. Знаєте, які основні положення Конвенції про права дитини?

Перше право дітей – право на життя.

Друге право дітей – право на щасливе дитинство.

Третє право дітей - право знати, вчитися.

Четверте право дітей – право на мир у світі.

Здавалося б все дуже просто і зрозуміло, але ж ні. В житті далеко не всі права, що гарантовані юним громадянам нашої держави виконуються. А від виконання міжнародних зобов'язань залежить національний престиж нашої країни.

Давайте погортаємо разом з вами сторінки Конвенції, громадяни діти. А хто краще вас самих це може зробити?

(Заходять дві дівчинки, в руках у них Конвенція про права дитини)

Бібліотекар: О, юні громадяни у нас в гостях! Щось таємниче тримають в руках! Проходьте, дівчатка, будь ласка! Ви що нам принесли сюди? Це казка?

Перша дівчинка: Сьогодні ми як завжди,

Вийшли погуляти.

Краса ж яка на дворі

Не можна й розказати!

Друга дівчинка: Ми хотіли справді погуляти.

І ось там - на дворі,

І до вас завітати.

Аж раптом, глядь,

А перед нами

Лежить ось цей таємничий пергамент.

(Розгортають, дістають Конвенцію ООН про права дітей, роздивляються)

Перша дівчинка: Ми розгорнули, здивувались,

Цього давно ми всі чекали,

В цій книзі стільки чудових ідей –

Ця книга про права дітей!

Друга дівчинка: Важко книжку прочитати,

Зрозуміти в ній треба багато!

Та все ж нам ясно одно –

Книжка з нами заодно!

Й допоможе і підкаже,

І про все, про все розкаже

Перша дівчинка: Будемо намагатись

У цій книзі розібратись.

Хоч ми ще маленькі діти,

Хоч і знань ще малувато.

Треба лише захотіти,

Треба тільки забажати!

Друга дівчинка: Дивись і слухай разом з нами!
Бо ж книжка ось де - перед вами!
Її сторінки – це знання!
Знання ж – це наше надбання!

Бібліотекар: Ну, що ж, книжка нам якраз в нагоді стане. Давайте погортаємо її сторінки. Отже, ваші права, громадяни діти.

(Включається екран. Іде електронна презентація, яку коментують діти.)

Перша дівчинка: Не меркнуть зорі,
Йдуть у небуття,
Бо мають право вік світити.
Я ж маю право на життя,
Я гідно мушу жити.

Основа основ Конвенції - діти мають право на життя.

Здрастуйте, люди! Це я - маленька дитина, я всіх вас вітаю, я всіх вас люблю, бо я прийшла у цей світ, щоб жити. Я є! Я живу! Це щастя - моє право на те, щоб з'явитися на цьому світі і жити.

Друга дівчинка: Ясними ночами, палахкотять над нами у нічному небі зірочки. Дивіться: безліч їх, безліч. Сяють до нас то дитячі душі, які не народились, бо їм не надали такого права, це право у них відібрали. Вам жити за них на цій землі...

Перша дівчинка: Як мені вас не любити,
Рідний батько і ненька,
Батько розуму навчав,
Мати приголубить.
Ніхто мене так на світі
Як ви, не любить!

Всі діти мають право на любов і піклування .

Коли ти виростаєш у любові рідних, то важко назвати це правом. Це – як сонце у небі, чи повітря навкруг.

Друга дівчинка: Вони стоять і просять: «Подайте на хліб!» Їх все більше і більше. Хто розповість їм, що вони, виявляється, мають право на любов і піклування! Схаменімося, люди!

Перша дівчинка: Дитина має право на достатнє харчування і чисту воду.

У серці вдячність я проніс.
То хліб. Домашній добрий хліб,
Зустрівся з горем – чи бідною
Цілушку з'їж, запий водою,
Та й будеш сильним цілий день.

Друга дівчинка: Діти мають право на необхідний життєвий рівень.

Що дитині треба? Дім красивий білий,
І, як світлий образ, мами погляд добрий.
Й батька дорогого чути добре слово.
Ще дитині треба? Неба голубого,
А ще було б добре мати сестру і брата,

І у кожному домі музики багато...

Перша дівчинка: Так, ми маємо ці права, але не у всіх є те, що цим правом проголошується. Ось у цих дітей, що пережили стихію, що не мають свого дому... У них є тільки право... А після Чорнобильської трагедії чи будемо говорити про чисту воду? То будемо удосконалювати наші права?

Друга дівчинка: Діти мають право на охорону здоров'я

В своїм краю під буйними вітрами

Щасливим я і вільним виростав,

Мене ліси здоров'ям напували,

Коли бродив у їхній гущині,

Мені поля задумливо шептали,

Свої ні ким не співані пісні.

Давайте про це право – по-дорослому. Щось, мабуть, в державі змінити треба, щоб не було отак: право є - грошей не має.

Здорові діти - здорова нація. Націю міняти не будемо?

Перша дівчинка: Діти мають право на освіту.

Хто сказав, що все уже відкрито?

Нащо ж ми народжені тоді?

Навчаймося, маленькі громадяни! Що б право це було не тільки правом, а було для всіх, незалежно від статку батьків.

Друга дівчинка: Діти мають право на свободу думки, совісті, релігії.

З чого почалась Україна для мене?

Чи з пісні тієї, що в небо злітає?

Чи з рідної мови, що звуками грає?

А чи з «Отче Наш», що мама навчає?

Я говорю вам це, бо я так думаю. Я не буду говорити ніколи, що в мене вільна совість - де хоче, там і є. Сподіваюсь, вона завжди буде там, де я.

Перша дівчинка: Діти мають право на відпочинок і дозвілля.

Сьогодні усе для тебе –

Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,

Кохати спішити треба -

Гляди ж не проспий.

Якщо серед вас є такі, хто «відпочиває» від школи по декілька днів, чи тижнів, то знайте - у вас на це право ще є і обов'язок .

Друга дівчинка: Діти мають право на доступ до інформації.

До інформації доступ ми маємо,

З нею знайомимось, потім вивчаємо,

Опрацювавши зліва і справа

Стає нам по силі будь – яка справа.

Стаття 17-та Конвенції. Ми сьогодні разом робимо ці 17 кроків. Наша інформація і ці прекрасні комп'ютери - для здійснення вашого права.

Перша дівчинка: Діти мають право на вільне висловлення своїх думок.

Нові покоління не папуги,

Що б товкти заучене давно.

Побажаємо щоб колись були школи, де діти і вчителі – це друзі, які поважають одне одного і шанують право кожного на висловлення своїх власних думок і поглядів. Так само як і батьки.

Друга дівчинка: Ми завжди повинні пам'ятати, що кожний із нас особистість, і ніхто не має право принижувати нас. Потрібно боротися за своє «Я», бо за нами правда і закон.

Ти знаєш, що ти людина?

Ти знаєш про це чи ні?

Усмішка твоя - єдина,

Доля твоя - єдина,

Очі твої - одні.

Перша дівчинка:

Як мені даровано багато,

Скільки в мене щастя, чорт візьми, -

На Землі сміятись і страждати,

Жити і любити поміж людьми.

В Конвенції, яка захищає ваші права, не записане одне - єдине право. Воно стосується кожного з вас. Це право і обов'язок кожного маленького громадянина. Це право – вирости справжньою людиною. Його треба виконати.

(На цьому електронна презентація закінчується. В ході презентації, треба зважати, кожному слову дітей передуює зміна зображення на екрані).

Бібліотекар: Дякую вам, мої маленькі друзі, за те, що допомогли нам пізнати мудрість цієї книжки. Залишайтеся тут з нами. (діти сідають серед гостей)

Шановні громадяни – діти! Чи знаєте ви, що дитиною вважається той, кому ще не виповнилось 18 років? Нині у світі 250 млн. дітей тяжко працюють, просять милостиню чи крадуть. 30 млн. дітей не мають можливості навчатися.

Кожного року від хвороб вмирають 5 млн. дітей.

В Україні три чверті дітей - це діти із хронічними захворюваннями. Ви знаєте, скільки у вашому класі цілком здорових дітей?

Нині з'явилися діти, яких називають «діти вулиці».

Хочу запропонувати вам відповісти на запитання, які вказані у запропонованих вам тестах. (дітям роздають картки з завданнями «Я вважаю, що права дітей в Україні...» – додаються).

(після проходження тесту, тестові картки віддаються журі для виведення процентного співвідношення.)

Тепер ви знаєте що маєте багато прав, закріплених у дуже поважному документі. Та ми показали вам, що багато з цих прав є тільки на бумазі. Можливо, і ви стикались у своєму житті з несправедливістю, коли ваші права порушувались, чи бачили дітей, які просять милостиню, чи знаєте, що малі діти часто коять злочини. Хочу запросити вас до «Трибуни вільної думки», основним гаслом якої є: «Якби я був Президентом України, щоб я зробив для того, щоб виконувались статті Конвенції про права дитини»? Попробуйте пофантазувати.

(Виступи дітей. Девивись у додатку.)

Бібліотекар: Ну, що ж, мені подобаються майбутні президенти, які нині є у цьому залі. А чи відомо вам, який державний орган у нашій країні виконує законодавчу функцію? Дійсно, це Верховна Рада України. Ми з вами впоралися із

завданням Президента, давайте поспробуємо зараз написати закон, в який і внесемо всі ці думки, які ви висловили в своїх мріях, як майбутні президенти.

Тож, закріпимо нашим законом:

Безоплатне навчання та лікування дітей в будь-якій школі, та будь-якій лікарні.

Захистити дітей від будь-яких форм рабства.

Спростити шкільну програму.

Заборонити наркотики, алкоголь, цигарки.

Створити благодійний фонд допомоги дітям.

Випускати тільки екологічно чисті продукти.

Приділяти особливу увагу дітям-сиротам, та дітям-інвалідам.

Запровадити комп'ютерне навчання, щоб діти не носили тяжких ранців.

Не закривати школи, ні в містах, ні в селах.

Для дітей з вадами відправляти спеціальну літературу та обладнання, для комфортного навчання.

Всі ці настанови – написані з ваших думок «Як би я був Президентом України...» То чи важко писати закони? Їх просто потрібно виконувати.

Ви – дійсно громадяни країни. Маленькі, але громадяни. Пропоную вам ще раз закріпити ваші права у грі – знайомстві «Я маю право.» Для цього потрібно назвати своє ім'я і одне із прав Конвенції про права дитини.

(Проводиться гра по колу «Я маю право»)

На пам'ять про сьогоднішню зустріч ми би хотіли подарувати вам ось таку пам'ятку (додається) з переліком основних положень Конвенції про права дитини. А також сказати про таке: якщо ви стикаєтесь з грубим порушенням ваших прав, ви можете звернутись за допомогою. Адреси і номери телефонів ви знайдете на своїй пам'ятці. Ми там вказали адресу, яка є «запитом до останньої інстанції» - це адреса Уповноваженого з прав людини у Верховній Раді України.

(Дівчатка – ведучі вручають діткам пам'ятки «Ти маєш право»)

Ну, ось. Тепер у вас в руках є знання. Вивчіть їх і пам'ятайте завжди. Пам'ятайте свої права, але не забувайте ніколи: Ваше право не повинне порушувати права інших дітей.

Сьогодні ви – діти. Кожен із вас на цій землі єдиний і неповторний. Хочу побажати всім щасливої долі і вирости гідними людьми. Дякую за увагу і співпрацю. До нових зустрічей!

(Діти йдуть із зали під музику Є. Крилатова «Крылатые качели»)

В написанні сценарію проекту та виготовленні електронної презентації використані, в основному, вірші Василя Симоненка, а також музичний супровід – інструментальна музика Франца Шуберта «Серенада»(в обробці Девіда Гарретта) та пісня Є. Крилатова «Крылатые качели» з фільму «Пригоди Електроніка»

КАЗКОВА ПРАВОЗНАВЧА ЛОТЕРЕЯ

Навчально-виховна гра

Навчально-виховна гра, що пропонується вашій увазі, має назву «Казкова правознавча лотерея». Розроблена автором для учнів молодшої вікової групи (I ступеня навчання). Основна її мета — забезпечення доступності правознавчих знань для дітей молодшого шкільного віку; зробити правове навчання і виховання живою, цікавою, невимушеною грою.

У структурній схемі гри використовуються елементи мультфільму «Аладін» та правовий аналіз відомих дітям казок. Гра проводиться в актовому залі або спортзалі. Використовується звукопідсилювальна апаратура.

Гра неодноразово практично апробована в загальноосвітніх школах, де за сумісництвом працює автор. Результатом навчально-виховної гри було захоплення та інтерес до початкового правового навчання, бажання перечитати не тільки казки, а й дитячі оповідання, зробити власні висновки, виробляючи логічне, аналітичне та творче мислення, формування з раннього дитячого віку поваги до законів та правопорядку.

Методичні й навчальні задачі:

- *в інтелектуальній грі беруть участь всі учні;
- *ігрова діяльність робить навчально-виховний процес живим, цікавим і невимушеним;
- *діти вчаться робити правовий аналіз, виробляючи критичне, логічне, аналітичне та творче мислення;
- *гра впливає на емоційну сферу, розвиває уяву та здатність до нових поглядів;
- *діти вчаться знаходити вихід із нестандартних, нетрадиційних ситуацій;
- *ця захоплююча гра вимагає попереднього перегляду, повторення відомих дітям казок.

Пізнавальні задачі:

- *виявити ерудицію дітей, навчає вмінню приймати рішення, що дуже важливо у наш ринковий час;
- *розвивати інтерес до правознавства, проводить цікаві юридичні паралелі між світом казок і нашим сучасним життям;
- *викликати бажання прочитати більше, пройти міжпредметним шляхом від літератури до правознавства;
- *почати ознайомлення дітей з азами правознавства, що вкрай необхідно ще з молодшого шкільного віку.

Виховні задачі:

- *виховувати майбутніх свідомих громадян - будівничих правової, демократичної, незалежної держави;
- *виробляти почуття гуманізму, законослухняності;
- *формувати нетерпимість до правопорушень, антилюдських дій та вчинків;
- *допомагати обирати тільки правомірну поведінку в різних життєвих ситуаціях.

Казкові завдання розроблені на основі всім відомих казок. Організаторам дозвілля на вибір пропонується два варіанти казкових завдань. У грі беруть участь класи-паралелі на чолі з класоводами або різновікові групи (класи) на чолі з вихователями, учителями.

У залежності від кількості груп (класів) учасників може змінюватися і кількість завдань «Казкової правознавчої лотереї» («КПЛ»). Даний варіант розроблено для чотирьох класів початкової ланки (5 завдань кожному класу).

Девіз. *«Зробимо своє навчання живою грою».* (Дейл Карнегі)

Правова психолого-педагогічна настанова: «Дитина має право брати участь в іграх і розважальних заходах, що відповідають її віку» (ст. 31 Конвенції про права дитини).

Мета. Зацікавити молодших школярів предметом «Основи правознавства», розвивати мислення, пам'ять, увагу, прищеплювати інтерес до правового навчання та виховання за допомогою невимушеної ігрової форми проведення заходу.

Обладнання. Мідна чи алюмінієва посудина з широким отвором, лотерейні фантики із казковими завданнями, дитячий костюм джина або чарівника, чотири маленькі скриньки, піднос, волейбольний м'яч.

Час і місце проведення. «Казкова правознавча лотерея» може проводитись в рамках загальношкільного тижня (місячника) правових знань або як самостійний превентивний правовий захід у будь-якій чверті чи семестрі.

Місце проведення — актовий зал або спортзал. Час — 1 година.

СТРУКТУРА ГРИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Гра може складатися з двох або трьох етапів, у залежності від кількості часу, виділеного на підготовку.

Перший — «Казкова правознавча лотерея» (етап для дітей).

Другий — правовий інтелектуальний конкурс учителів молодших класів, класоводів, вихователів «Нагорода чарівника» (бліц-етап для наставників).

Якщо під час гри присутні батьки дітей, то для співпраці з батьками, підвищення ефективності правового навчання і виховання проводиться третій етап — «Юридичний волейбол». Його мета: визначити кращого знавця прав дитини згідно з Конвенцією про права дитини.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ТРЕТЬОГО ЕТАПУ

При початковому плануванні гри з трьох етапів, так званому комплексному підході до проведення правового заходу необхідно:

1. попередньо запросити батьків;
2. надати їм юридичну консультацію;
3. рекомендувати для опрацювання ними літературу:

*Конвенція ООН про права дитини;

*Смагіна Л.И., Карнейчук А.С., Петрикевич А.А., Парик И.А. Сто уроков по правам ребенка. — Минск: ЮНИСЕФ, 1998.

*Твои права: Пособие для детей младшего школьного возраста. — Минск, 1998.

Під час першого етапу грають діти, вчителі активно допомагають згідно з умовами гри, батьки виконують роль уболівальників.

На другому етапі грають учителі (класоводи), вихователі.

Діти та батьки вболівають за своїх наставників.

Третій етап — змагаються батьки, а діти з учителями вболівають за них.

Підсумки кожного з етапів підводить журі та визначає переможців. Журі складається з трьох учнів 9 класу — кращих знавців права. Адміністрації школи

необхідно заздалегідь виділити кошти на придбання солодких призів для переможців. У коротких перервах між етапами можливий короткий номер дитячої художньої самодіяльності.

УМОВИ ГРИ

Перший етап — «Казкова правознавча лотерея». На сцені актового залу або у центрі спортзалу, на столі стоїть чарівна лампа — житло джина. В лампі знаходяться фантики-лотереї з казковими завданнями. Представник кожного класу по черзі виходить до столу, тре рукою лампу, промовляє заклинання, бере фантик-лотерею і швиденько повертається до свого класу, де починається колективне обговорення. На обдумування відповіді — 1 хвилина. Чарівна лампа вміщує 15 казкових запитань та 5 «щасливих випадків». Якщо джин дарує класу «щасливий випадок», то відповідати не потрібно, клас виграє 1 бал. За кожну правильну відповідь журі теж нараховує 1 бал. Місця журі розподіляє в залежності від кількості балів, набраних командами. Кожен клас може використати одну підказку вчителя. Ведучий — учитель правознавства.

Другий етап — «Нагорода чарівника». На сцену по одному викликаються класоводи. Учень, одягнений у костюм чарівника, на підносі тримає 4 маленькі скриньки, всередині кожної з яких знаходиться листок із питанням для педагога. Учителям пропонується вибрати одну скриньку, прочитати питання і відповісти. За бажанням відповідаючого, чарівник може виділити 30 секунд на обдумування. За кожну правильну відповідь — 1 бал.

Третій етап — «Юридичний волейбол». На середину залу або на сцену викликаються усі присутні батьки. Ведучий вручає одному з них волейбольний м'яч. Отримавши його, потрібно назвати одне з прав дитини і передати м'яч наступному в ланцюжку батьку, котрий у свою чергу назве наступне з прав дитини, повторить ті самі дії з м'ячем, і т. д. Етап продовжується до тих пір, доки не будуть названі всі права дитини. Повтори заборонені. За кожне правильно назване право дитини батьки отримують від журі по одному балу. Якщо хтось із батьків не може назвати одне із прав, або вичерпав свій запас, то просто віддає отриманий м'яч іншому. Але один бал у цьому випадку журі не нараховує. Переможцем стає той, хто назвав найбільше прав дитини, а отже й набрав найбільше балів.

КАЗКОВІ ЗАВДАННЯ

Варіант перший

Завдання 1. *Згадайте казку О.Толстого «Золотий ключик або Пригоди Буратіно». Назвіть усіх персонажів, які скоювали правопорушення.*

Завдання 2. *Казка Г.-Х. Андерсена «Дюймовочка». Які злочини вчинили проти Дюймовочки?*

Завдання 3. *Російська народна казка «Колобок». Які права встиг використати Колобок у своєму житті?*

Завдання 4. *Які тварини в казці О.Толстого «Золотий ключик або Пригоди Буратіно» виконували роль поліцейських?*

Завдання 5. *Російська народна казка «Три поросят». Уявіть, що ви — суддя Лісового Суду. До вас звернувся потерпілий вовк зі скаргою на поросят. Що ви йому відповісте?*

Завдання 6. *Казка «Попелюшка». Які права Попелюшки порушувалися в цій казці? Хто їх порушував?*

Завдання 7. *Казка О.Толстого «Золотий ключик або Пригоди Буратіно». Чи правильно вчинили поліцейські, які схопили Буратіно і не дали йому сказати жодного слова на своє виправдання? Відповідь обґрунтуйте.*

Завдання 8. *За казкою Ш. П'єрро «Попелюшка». Доведіть чи є порушення законів в окремих діях мачухи.*

Завдання 9. *Казка «Вовк і семеро козенят». Яке покарання чекало вовка за*

вчинений ним злочин? Що це був за злочин?

Завдання 10. Російська народна казка «Колобок». Чи правильно вчинив Колобок, коли втік з дому? Поясніть свою думку.

Завдання 11. Казка О.Толстого «Золотий ключик». Як називалася країна, в яку шахраї вивели Буратіно? Чому вона так називається?

Завдання 12. Казка «Колобок». Хто в цій казці скоїв найнебезпечніший злочин? Чому ви так вважаєте?

Завдання 13. Казка Ш.П'єрро «Кіт у чоботях». Чи скоїв якийсь правопорушення кіт у чоботях? Поясніть.

Завдання 14. Казка Г.-Х. Андерсена «Снігова королева». Який злочин учинила Снігова королева?

Завдання 15. Казка «Колобок». Чи порушували права Колобка дід та баба? Поясніть свою думку.

Завдання 16-20. «Щасливий випадок». Ваш клас виграв 1 бал.

Варіант другий

Завдання 1. Казка Г.-Х. Андерсена «Дюймовочка». Який злочин учинили проти Дюймовочки окремі персонажі цієї казки?

- а) шахрайство;
- б) вбивство;
- в) викрадення;
- г) розбій.

Завдання 2. Мультфільм «Ну, постривай!» Чи правомірно діяв Вовк, хапаючи чужі транспортні засоби і кидаючись у погоню за Зайцем?

- а) так;
- б) ні;
- в) у нього не було іншого виходу.

Завдання 3. Казка Ш.П'єрро «Попелюшка». Чи є порушення законів у діях принца?

- а) ні;
- б) так;
- в) частково.

Завдання 4. Казка О.Толстого «Золотий ключик або Пригоди Буратіно». Які персонажі займалися у казці шахрайством?

- а) пудель Артемон і папа Карло;
- б) Буратіно і Мальвіна;
- в) кіт Базіліо і лисиця Аліса.

Завдання 5. Чи скоював якийсь правопорушення кіт у чоботях?

- а) так;
- б) ні;
- в) залежно від того, під яким кутом зору подивитися.

Завдання 6. Як називалася країна, в яку шахраї вивели Буратіно?

- а) Країна Бовдурів;
- б) Країна Телепнів;
- в) Країна Дурнів.

Завдання 7. Який злочин учинив Коцій Безсмертний проти Василиси Прекрасної?

- а) канібалізм;
- б) шахрайство;

- в) викрадення;
- г) розбій;
- д) хуліганство;
- є) вбивство.

Завдання 8. Чи порушив Буратіно закон своїм небажанням учитися?

- а) ні;
- б) так;
- в) це його особиста справа.

Завдання 9. Казка «Червона Шапочка». Допоможіть дівчинці та вовку обрати найбільш оптимальний для кожного з них і правомірний варіант.

- а) для Червоної Шапочки настає заборона ходити одній по лісі;
- б) вовк вивчає Кримінальний Кодекс і діє правомірно;
- в) дівчинка засвоює прийоми рукопашного бою та займається легкою атлетикою;
- г) вовк стає вегетаріанцем;
- д) Червона Шапочка стає кілером;
- є) вовк перетворюється на серійного вбивцю.

Завдання 10. Казка Г.-Х. Андерсена «Снігова королева». Який злочин учинила Снігова королева?

- а) хуліганство;
- б) шахрайство;
- в) розбій;
- г) викрадення;
- д) вбивство.

Завдання 11. Казка «Колобок». Чи порушували права Колобка дід та баба?

- а) ні в якому разі;
- б) так, порушували;
- в) дорослі завжди праві.

Завдання 12. Мультфільм «Ну, пострівай!». Хто із звірів у цьому мультфільмі виконував роль міліціонерів?

- а) ведмеді;
- б) носороги;
- в) слони;
- г) гіпопотами;
- д) мамонти;
- є) черепахи.

Завдання 13. Хто з тварин у казці «Колобок» учинив найнебезпечніший злочин?

- а) вовк;
- б) лисиця;
- в) ведмідь;
- г) слон.

Завдання 14. Що необхідно казковому персонажу Змію Гориневичу?

- а) знати правила дорожнього руху і мати посвідчення водія;
- б) кулінарні рецепти;
- в) дотримання правил пожежної безпеки, вогнегасник;
- г) знати правила польотів і мати посвідчення пілота.

Завдання 15. Казка «Вовк і семеро козенят». Який злочин учинив вовк?

- а) хуліганство;
- б) шахрайство;
- в) викрадення;
- г) вбивство з канібалізмом.

Завдання 16—20. «Щасливий випадок». Ваш клас виграв 1 бал.

Клас, переможець першого етапу, отримує приз від директора школи (наприклад, великий торт. Класи (групи), що зайняли друге й третє місця отримують у нагороду торти меншого розміру.

«НАГОРОДА ЧАРІВНИКА»

Завдання для педагогів.

1. У 1447 році в швейцарському місті Базелі відбулася незвичайна подія: півень зніс яйце. Як учинили тодішні судді з домашнім птахом?

(Півня звинуватили в чаклунстві й разом з яйцем спалили на вогнищі)

2. Ще зовсім недавно молоді японські дружини намагалися виконувати домашні роботи правою рукою. Особливо в тому випадку, якщо вони робили щось на очах у чоловіка. Чому їм не подобалася ліва рука?

(В Японії до недавнього часу чоловік міг розлучитися з дружиною, дізнавшись, що вона — лівша)

3. У Росії аж до XVIII століття було прийнято бити звинувачуваного до тих пір, поки він не зізнається в тому, в чому його звинувачують. А що зворотно здійснювали, якщо звинувачуваний настійливо відмовлявся від обвинувачення?

(Били обвинувача за брехливі свідчення)

4. У 1540 році в іспанському місті Гімаран пройшов судовий процес. Підсудну визнали винною у псуванні виключно цінного гобелена вартістю в 10 000 мараведі. Злочинницю засудили до смертної кари шляхом відрубання голови. Та оголосили, що всі її родичі й одноплемінники назавжди виганяються з королівства. Хто ця зловмисниця? *(Моль. Це вона зжерла гобелен)*

Переможці правового інтелектуального конкурсу педагогів отримують у нагороду коробки з цукерками або інші солодоші.

Кращі знавці прав дитини, батьки, переможці етапу «Юридичний волейбол», нагороджуються грамотами адміністрації школи.

Вікторія Сломчинська

Херсонська обласна бібліотека для дітей

У КОРОЛІВСТВІ ФЕМІДИ

Правова гра «ХРЕСТИКИ-НУЛИКИ»

УМОВИ ГРИ

Щоб розпочати гру, учасники (учні 9-11 класів) об'єднуються у 2 команди. За жеребкуванням визначаються, хто буде розпочинати гру: "хрестики" розпочинають і обирають один із дев'яти квадратів з різними категоріями:

1. “ТВОЇ ПРАВА” (10 запитань про Конвенцію ООН про права дитини).
 2. “ТАК ЧИ НІ” (10 запитань, на які треба дати відповідь “так” чи “ні”).
 3. “ЮРМАТ” або “ЮРИДИЧНА МАТЕМАТИКА” (треба розв’язати задачу).
 4. “БЛІЦ-1” (10 запитань, на які відповідь треба давати миттєво).
 5. “БЛІЦ-2”.
 6. “СЕКРЕТ” (Енциклопедія розуму або думки мудрих. Пропонується 5 висловів, які діти повинні закінчити).
 7. “ЗЛОЧИН І КАРА” (8 карток, на яких описані правопорушення. Діти повинні розкласти їх окремо на дві купи: проступки та злочини).
 8. “ФОРМУЛА БЕЗПЕКИ” (конкурс : “Якщо ви потрапили в міліцію...”).
 9. “У КОРОЛІВСТВІ ФЕМІДИ” (10 запитань з правової тематики)
- Кожна команда набирає бали за правильні відповіді у кожній обраній рубриці, а ще додатково 10 балів можна отримати, якщо закреслено горизонталь, вертикаль або діагональ.
- Для оцінювання команд бажано запросити на захід компетентне журі, яке зможе прокоментувати відповіді учасників.
- В розділі “СЕКРЕТ” може бути якийсь музичний номер, виступ почесного гостя або коментар спеціаліста.

У КОРОЛІВСТВІ ФЕМІДИ

(За кожную вірну відповідь - 1 бал)

1. Одна з форм оскарження судових рішень до суду вищої інстанції, що має право переглядати справу. (*Апеляція*)
2. Поновлення у правах і відновлення репутації осіб, які безвинно зазнали репресій або були незаконно засуджені. (*Реабілітація*).
3. Коли був прийнятий акт проголошення незалежності України? (*24 серпня 1991 року*).
4. Податки, які сплачує споживач під час купівлі певних товарів (наприклад, алкогольні товари, тютюнові вироби) (*Акциз*).
5. Коли була прийнята Конституція незалежної України? (*28 червня 1996*)
6. Недовіра Президенту та притягнення його до відповідальності. (*Імпічмент*)
7. Як називається шлюб, зареєстрований формально, без наміру створити сім'ю? (*Фіктивний*)
8. Особа, яка раніше була засуджена за вчинення злочину і знову вчинила злочин (*Рецидивіст, від лат. recidivus – той, що відновлюється*)
9. Умисне приниження честі та гідності особи, в непристойній формі. (*Образа*)
10. Правова та політична належність особи до держави України, що виявляється у їх взаємних правах та обов'язках. (*Громадянство України*).

БЛІЦ - 1

(За кожную вірну відповідь - 1 бал)

1. Офіційний документ, що посвідчує особу та підтверджує українське громадянство. (*Паспорт*).
2. Яку назву має одяг судді. (*Мантія*).
3. Ім'я богині правосуддя у давньогрецькій міфології. (*Феміда*).

4. Центральний орган виконавчої влади для забезпечення державної безпеки України – (СБУ).
5. Держава-місто, офіційна резиденція римських пап з 1870 року. (*Ватикан*).
6. Цілеспрямовані дії, вчинені з наміром масового знищення будь-якої національної, етнічної, расової чи регіональної групи. (*Геноцид*).
7. Хто вважається гарантом Конституції в нашій країні. (*Президент України*)
8. Головний банк України. (*Національний банк*).
9. Яка освіта вважається обов'язковою в Україні. (*Середня*)
10. Глава уряду або глава Кабінету Міністрів України. (*Прем'єр-міністр*).

Б Л І Ц - 2

(За кожен вірну відповідь - 1 бал)

1. Головний документ дитини до 16 років. (*Свідоцтво про народження*).
2. Що тримає Феміда в руках? (*Богиня правосуддя у давньогрецькій міфології. У Римській їй відповідала богиня Юстиція. Зображувалась з прикритим обличчям, терезами в одній руці та з мечем або рогом достатку у другій. Терези – символ зваженості рішень. Меч символізує покарання. Ріг – винагороду, яке несло правосуддя. В переносному значенні Феміду називають правосуддя*).
3. Офіційний символічний знак держави, що в графічних і кольорових зображеннях виражає її історичні і національні, соціальні та інші традиції й особливості. (*Герб*)
4. В якому місті знаходиться штаб-квартира ООН? (*Нью-Йорк, США*).
5. Хто приймає рішення у Верховній Раді України? (*депутати та Голова ВРУ*)
6. Звільнення міністра з державної посади. (*Відставка*).
7. Кому належать слова «Держава – це я»? (*Людовику XIV, королю Франції з династії Бурбонів. Його правління вважається великою добою в історії Франції*).
8. Особа, яка виступає в суді захисником звинуваченого. (*Адвокат*).
9. Сукупність речей, які належать власнику. (*Майно*)
10. Прийняття виборцями (електоратом) рішення з конституційних, законодавчих чи інших внутрішньо - чи зовнішньополітичних питань; всенародне опитування. (*Референдум*)

ЗЛОЧИН І КАРА

Юридичну відповідальність поділяють на такі основні види:

1) конституційна; 2) кримінальна; 3) адміністративна; 4) дисциплінарна; 5) цивільно-правова; 6) матеріальна (в зв'язку із завданням шкоди в процесі виконання трудових обов'язків).

Розглянемо кримінальну та адміністративну відповідальності тобто злочини та проступки. Злочином вважаються діяння, небезпечні для всього суспільства. Їх чіткий перелік зазначений у кримінальному кодексі України.

Проступком називають менш шкідливі діяння. Вони сформульовані в кодексі України про адміністративні правопорушення.

Між злочином та проступком дуже тонка грань, і іноді через необізнаність її легко перейти. Як злочини, так і інші правопорушення засуджуються суспільством, за те й інше настає покарання. Проте проступки істотно відрізняються від злочинів, а саме:

а) за злочини настає кримінальна відповідальність, а за проступки - адміністративна, дисциплінарна, цивільне - правова;

б) за злочин міру кримінального покарання (позбавлення волі, виправні роботи та ін.) визначає не тільки суд, а й інші органи держави, посадові особи і громадські організації;

в) покарання за злочин більш суворі ніж за проступки;

г) найістотніша відміна злочинів від інших правопорушень - у характері і ступені їхньої суспільної небезпечності. За характером і ступенем суспільної небезпечності злочини відрізняються, як правило, посяганням на більш важливі об'єкти, заподіяння більш значної шкоди суспільним відносинам ніж проступки.

Пропоную картки з описом різних правопорушень.

Необхідно їх розкласти у 2 купи: у першу - злочини, у другу - проступки.

ЗЛОЧИН ЧИ ПРОСТУПОК?

- Два підлітки викрали автівку, щоб з'їздити на пляж. /ЗЛОЧИН/

- Дівчина образила свого 15-річного однокласника, який заради помсти вдарив її і зламав щелепу. /ЗЛОЧИН/

- Підліток, щоб заробити гроші, погодився продати в коледжі декілька доз героїну. /ЗЛОЧИН/

- В кінотеатрі підлітки пили пиво та нецензурно висловлювались /ПРОСТУПОК/

- 14 – річний хлопець перебігав вулицю в неналежному місці.

Всі машини були вимушені різко загальмувати. /ПРОСТУПОК/

- 16 – річні хлопці зламали декілька дерев в міському сквері /ПРОСТУПОК/

- Група підлітків ловила рибу забороненими засобами. /ПРОСТУПОК/

- Студентки I курсу училища збирали в лісі проліски. /ПРОСТУПОК/

СЕКРЕТ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ РОЗУМУ (ЗІ СКАРБНИЦІ АНТИЧНОЇ МУДРОСТІ)

(Діти повинні продовжити вислів. За кожну вірну відповідь - 2 бали)

1. Хай загине світ, але здійсниться *(правосуддя!)*

(Девіз германського імператора Фердинанда I (1556-1564))

2. Ніхто не може двічі бути покараним за один *(злочин)*

3. Немає такого закону, який би задовольняв *(усіх)*

(Вислів приписується відомому римському державному і політичному діячеві Катону)

4. Один свідок - не *(свідок)* *(Одне з положень римського права, що його пізніше було використано в законодавчих актах багатьох європейських країн, зокрема Росії)*

5. Знання законів полягає не в тому, щоб пам'ятати їх слова, а в тому, щоб розуміти їх *(сенс)*

ТАК ЧИ НІ

(За кожну вірну відповідь – 1 бал)

1. Всенародне опитування (голосування) громадян з важливих питань державного характеру – це **МЕМОРАНДУМ (НІ) - РЕФЕРЕНДУМ**

2. Відмова виборців від участі у виборах – АБСЕНТЕЇЗМ (ТАК) (*Абсентеїзм - вияв соціально-політичної апатії, байдужість до здійснення своїх політичних прав.*)
3. Самостійність держави, її незалежність від інших держав у внутрішній і зовнішній політиці – це МЕНТАЛІТЕТ (НІ) – СУВЕРЕНІТЕТ.
4. Право обирати та бути обраним – це ПРАВО СВОБОДИ СОВІСТІ (НІ) ВИБОРЧЕ ПРАВО. (*право брати участь в управлінні державними справами*)
5. Адвокатом може бути особа, яка має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України або відповідно до міжнародних договорів України дипломом іншої країни, стаж роботи у галузі права не менше двох років, володіє державною мовою, склала кваліфікаційні іспити, одержала в Україні свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняла Присягу адвоката України.
(ТАК).
6. Державна автомобільна інспекція вважається підрозділом МІЛІЦІЇ. (ТАК).
7. Сукупність виборців, які голосують за ту чи іншу партію – ЕМБАРГО (НІ) – ЕЛЕКТОРАТ
8. Жінка, яка дала згоду на імплантацію їй ембріону з метою виношування та народження дитини для інших батьків – ПРИЙОМНА МАТИ (НІ) – СУРОГАТНА МАТИ.
9. Задоволення прохання хворого про прискорення його смерті якимись діями в тому числі припиненням штучних засобів по підтримці життя – ЕВТАНАЗІЯ (ТАК).
10. Рішення суду про винність чи невинність підсудного у скоєнні злочину і застосування до нього покарання – ПРОТОКОЛ (НІ) – ВИРОК.

ТВОЇ ПРАВА КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ

(За кожен вірну відповідь - 1 бал)

1. Яка міжнародна організація займалась розробкою цього документа? – (ООН).
2. Яке право набуває дитина при народженні? (ПРАВО НА ЖИТТЯ).
3. На кого Конвенція про права дитини покладає відповідальність захищати інтереси дитини? (НА БАТЬКІВ, ДЕРЖАВУ).
4. Кому адресована Конвенція ООН про права дитини? (ДЕРЖАВІ ТА УРЯДУ).
5. Коли ви набуваєте повну правоздатність та дієздатність? (З 18 РОКІВ).
6. Скільки статей в конвенції? (54).
7. До якого віку особистість вважається дитиною? (До 18 років).
8. В якому році Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про права дитини? (В 1989 році).
9. Яке право ви здійснюєте, коли завітаєте до бібліотеки? (ПРАВО НА ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ).
10. Конвенція приділяє особливу увагу 2-ум категоріям дітей. Яким? (ДІТЯМ-СИРОТАМ ТА ДІТЯМ-ІНВАЛІДАМ)

ФОРМУЛА БЕЗПЕКИ КОНКУРС: "Якщо ви потрапили в міліцію"

(Діти повинні вписати в дужки пропущені слова. Максимальна кількість балів в цьому конкурсі –6)

1. У випадку затримання неповнолітнього співробітники міліції повинні терміново попередити ()
2. При затриманні, як правило, проводиться особистий огляд. При цьому обов'язково мають бути присутніми () і оформляється ()
3. Закон забороняє допитувати неповнолітніх в () час.
4. З моменту затримання кожний громадянин має право на захист. Захист забезпечує ().
5. Неповнолітній, який підозрюється у скоєнні кримінального злочину, може бути затриманий на ().

Відповіді: 1)законних представників неповнолітніх: батьків, близьких родичів, опікунів, піклувальників, представників навчально-виховних закладів тощо. 2)поняті; протокол; 3)нічний; 4)адвокат; 5) При порушенні Кримінального кодексу неповнолітній може бути затриманим до 24 год., 3 днів, 10 днів залежно від ступеня вини, умов і тяжкості вчиненого.

Ю Р М А Т «ЮРИДИЧНА МАТЕМАТИКА»

(Необхідно вирішити юридичну задачу. За вірне рішення 10 балів)

З А Д А Ч А

1. Мінімальний вік призову громадян України на військову службу (18) +
2. Вік отримання паспорту (16) +
3. Максимальний термін повноважень Президента України (10) –
4. Мінімальний вік Президента України (35) +
5. Мінімальний вік кандидата у Верховну Раду (21)

РІШЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ЗАДАЧІ:
18+16+10-35+21=30

Валентина Бабич, Віра Лашевич

Херсонська Централізована бібліотечна система,
бібліотека-філія №10 для дітей

МАНДРИ В ПРАВОВИЙ СВІТ

Казково-правовий потяг для учнів 1 – 4 класів

Мета гри: Познакомити учнів з правами дітей. Формування уявлення про Декларацію прав дитини, виховувати шанобливе ставлення до оточуючих.

План проведення:

1. Виступ-передмова бібліотекаря.
2. Правова подорож казками:

I зупинка: «Казки читаємо – права вивчаємо»;

II зупинка: «Я маю право...» (складання пазлів на комп'ютері);

III зупинка: «Права – в дзеркалі життя».

3. Огляд літератури.

Бібліотекар: Права людини починаються з прав дитини. Ви знаєте, що були часи, коли дітей не сприймали, як щось особливе, до них ставились, як до дорослих. Пройшло не одне століття, поки людство зрозуміло, що діти потребують особливої уваги. Чи знаєте ви, що у вас з самого народження є права, які захищає найголовніша організація на нашій планеті – ООН? Ваші права записані в дуже серйозному документі – «Конвенції про права дітей» від 20 листопада 1989 року. Цей особливий документ був ратифікований, тобто прийнятий 191 країною світу й Україною теж - 27 вересня 1991 року.

Конвенція ООН про права дітей (*бібліотекар показує книжку*) – це ваші права, діти. Запам'ятайте магічну формулу та користуйтеся нею у повсякденному житті: «У мене є права. Держава мені їх гарантує. Я знаю свої права. Я вмію ними користуватись.»

В нашій бібліотеці є книжечка «Абетка з прав дитини» (*бібліотекар показує книжку*), в якій зібрано матеріал з поясненнями основних прав дітей в алфавітному порядку представлених тем.

I волонтер: Знайте ж, що усі ви рівні
Від народження в правах.
І людина – змалку вільна
Наче в небі синій птах.

II волонтер: Знайте ж, змалечку всіх діток
Треба вчить, оберігати,
І ніхто у всьому світі
Їх не сміє ображати!

III волонтер: Треба діткам всього світу
Не сваритись, а дружити.
І по правилах хороших,
По законам треба жити!

І зупинка: «Казки читаємо – права вивчаємо».

Бібліотекар: А скажіть мені, діти, ви любите казки? (*діти відповідають*). Та знаєте їх багато? Чому я про це запитую у вас? А тому, що на прикладі поведінки героїв з різних казок, ми будемо виявляти ситуації, де порушувалися права казкових героїв.

Давайте відправимося у мандрівку казковим потягом по сторінках улюблених книжок та подивимося, де наших героїв кривдять – значить там порушують їх права, а де ні – там вони веселі та щасливі. Приготувалися? Увага! Вирушаємо!

(Звучить пісенька веселих мандрівників).

Бібліотекар: А зараз наш потяг зробить першу зупинку. Вона називається «Казки читаємо – права вивчаємо». Дуже цікава назва зупинки. Так? А ну куди це ми приїхали?

(Бібліотекар зачитує уривок з казки Г.-Х. Андерсена «Гидке каченя»).

Бібліотекар: Хто мені відповідь, як називається казка? (*Відповіді дітей*). Так, добре, тоді скажіть мені:

1. Чи всі герої казки ставляться один до одного як брати? А як?
2. Чому мешканці пташиного двору ображали гидке каченя:

- воно було найрозумніше?
- воно було не таке, як інші? (*Відповіді дітей*).

Згідно Конвенції, Ст. 2 : «Усі діти незалежно від походження, кольору шкіри, національності, мови, статі є рівними у своїх правах». В даному випадку порушено статтю 2.

I волонтер: Кожен знає, що в дитини
Має бути Батьківщина
І дівчисько, і хлоп'я
Мають право на ім'я.

Бібліотекар: Ст. 7. «З моменту народження дитина має право на ім'я і набуття громадянства, а також право знати своїх батьків і право на їх піклування».

II волонтер: Мав Буратіно довгий ніс,
Який встигав завжди і скрізь попереду хлоп'яти.
Ну, чим поганий довгий ніс?
В людей розумних є девіз:
Ні з кого не сміятись.
І той, і та, і ти, і я – одна сім'я.

Бібліотекар: А ну, діти, відгадайте з якої книжки наш герой?

(*Бібліотекар зачитує уривок з книжки О. Толстого «Золотий ключик»*).

Які права порушувалися? (*Відповіді дітей*). Правильно. Ст. 2. «Кожна дитина повинна бути наділена всіма правами без дискримінації. Всі діти без винятку повинні перебувати під захистом держави».

III волонтер: Карабас Барабас, бородатий, неохайний
Розмахався раз у раз величезним малахаєм.
Він в законах – ні бельмеса. Нам не страшно!
В Україні (і не в казці, а насправді)
Ні П'єро, ні Буратіно вдарить він не має права.
А ні їх життя позбавить, ні знущатись привселюдно.

Бібліотекар: В цьому випадку, діти, порушені права казкових героїв згідно ст. 36. «Кожна дитина має право на захист від усіх форм експлуатації, що завдають шкоди її добробуту» та ст. 37 «Жодна дитина не повинна піддаватися катуванням та іншим жорстоким, нелюдським видам поведінки чи покарання».

Діти, а ви пам'ятаєте казку Ш. Перро «Попелюшка»?

I волонтер: Попелюшка всім немов подружка.
З нею дружать діти всіх країн.
А жила так тяжко Попелюшка
Бо була у домі за прислужку,
Бо недобра мачуха, як відьма,
Кривдила щодень дівчатко бідне.

(*Бібліотекар зачитує уривок з книжки Ш. Перро «Попелюшка»*).

Бібліотекар: Які права порушувалися по відношенню до Попелюшки? Хто з неї знущався та примушував тяжко працювати? (*Відповіді дітей*). Правильно. С. 19. «Держава має обов'язок захищати дітей від усіх форм насильства. Сюди входять соціальні програми та інші форми боротьби проти жорстокого поведінки з дитиною».

Добрий лікар Айболить

Він під деревом сидить... *Продовжуємо разом.*

Лікар який? Добрий. Тому що він всім допомагає й всіх звірів лікує. В ст. 24 записано: «Дитина має право на послуги системи охорони здоров'я і на засоби лікування хвороб та відновлення здоров'я».

II волонтер: Цар однієї з держав
Трьох синів собі надбав
Старший воїн невсипущий,
Другий – радник всевидючий,
Ну, а третій – з печі впав –
Просто дурник нетямущий...
Дурник з коником дружив...

Бібліотекар: З якої казки цей герой, діти? (*Відповіді дітей*). Вірно! Це казка П. Єршова «Горбоконики». Порушена ст. 23. «Діти-інваліди мають право на особливе піклування та освіту, щоб мати змогу вести у суспільстві гідне і повноцінне життя. Право неповноцінної дитини в розумовому або фізичному відношенні на особливе піклування».

На цій зупинці ми зустріли Колобка з української народної казки. А як ви думаєте, хто з мешканців лісу учинив найнебезпечніший злочин? Вовк? Лисиця? Ведмідь? Слон.

Вірно – Лисичка. Вона Колобка з'їла. (*Бібліотекар зачитує уривок з книжки «Колобок»*). Порушена ст.6. «Кожна дитина має невід'ємне право на життя; обов'язком держави є забезпечити виживання та розвиток дитини».

III волонтер: Прискакав до школи зайчик, вчителів питає:
Чи у вас і тих навчають, хто грошей не має?

Ну звичайно, - кажуть зайченяті, - В нашій школі всіх навчають, бідних і багатих.

Бібліотекар: Ст. 28. «Держава визнає право дитини на безоплатну початкову освіту, доступність професійного навчання та дбає про зниження кількості учнів, які залишили школу».

I волонтер: Ми маємо право – говорить закон –
На добрий спочинок, на втіхи та сон.
Бо що за дитинство без ігор веселих,
Без яблук, гостинців і без каруселі?

II волонтер: Хай прочитають тато й мама,
Закони всім потрібно знати!
Будь добрим сином чи дочкою,
Поганим вчинком не зганьби
Ти роду власного ніколи.
Люби свою сім'ю і школу,
Свою Україну люби!

Бібліотекар: Їдемо казковим потягом далі.

(*Звучить пісенька веселих мандрівників*).

II зупинка: «Я маю право...»

А ж ось II зупинка. На ній ми пограємо у правові пазли. Вона називається «Я маю право...».

(*Діти на комп'ютері складають пазли і отримують чудову картинку. Потім малята розповідають, які права дітей зображені на картинці*).

Молодці! Ви дуже гарно виконали наше завдання! Час продовжити нашу мандрівку. (*Звучить пісенька веселих мандрівників*).

III зупинка: «Права в дзеркалі життя».

Бібліотекар: Їхали ми, їхали на нашому потязі по казковій країні і приїхали на III останню зупинку під назвою «Права в дзеркалі життя». Ми поговоримо про правові моменти з вашого повсякденного життя. Я буду зачитувати вам запитання з варіантами відповідей, а ви будете вибирати вірну.

1. Ти запізнився на урок і вчитель не пускає тебе до класу. Як ти вчиниш?:

- підеш по школі гуляти
- зернишся до директора зі скаргою на вчителя;
- попросиш вибачення і дозволу сісти на місце.

2. Подрузі, яка прийшла в гості сподобалася симпатична вазочка, і вона просить подарувати її їй. Як ти вчиниш?:

- віддаси не роздумуючи;
- скажеш, що подумаєш, і забудеш про це;
- порадишся з батьками і з їхнього дозволу подаруєш вазочку.

3. Ти їхав на велосипеді і зачепив маленьку дівчинку, яка впала. Твої дії:

- зупинишся, нагримаєш, щоб не плуталась під колесами;
- зупинишся, піднімеш, обтрусись і поїдеш далі;
- зупинишся, піднімеш, обтрусись і проведеш її до дому.

4. Ти повертаєш у бібліотеку пошкоджену книгу і бібліотекар пропонує відшкодувати її вартість. Як ти вчиниш?:

- скажеш, що тебе не попереджали при запису до бібліотеки;
- відмовишся, посилаючись на те, що її пошкодив попередній читач;
- запропонуєш відремонтувати і по можливості подарувати бібліотеці книгу з власного зібрання з дозволу батьків;
- перестанеш відвідувати бібліотеку.

Бібліотекар: Ось і добігла кінця наша казково-правова мандрівка, протягом якої ви мали змогу ознайомитися з цікавими та корисними книжками. Добре ми з вами пограли, мандруючи по цікавим казкам і переконалися, що знати свої права дуже важливо. Сподіваюсь, що кожен з вас знайде свою родзинку у отриманій інформації. А також маю надію, що цей захід допоможе не тільки захистити свої права, але й попередить виникнення проблем, пов'язаних з їх порушенням.

Література:

1. Абетка з прав дитини. Для дітей та молоді: Інформаційна брошура. / упор. О. Жукова, Н. Черемошенцева, О. Агаркова. – Херсон, МО «Нова генерація», 2010.
2. Весела абетка прав дитини. Матеріали до курсу «Я і Україна 1 – 4 кл. Ігрові технології навчання. – Х.: Торсінг Плюс, 2008. – (Я сам (а)).
3. Ершов П. Конёк-горбунок: сказка в трёх частях / П.П. Ершёв; худ. С. Ковалёв. – М.: Эксмо, 2007.
4. Знай свої права, дитино: основні засади конвенції про права дитини (1989р.) / авт...-упоряд.: С. Кириленко, Л. Слабошпицька. – К.: Махаон-Україна, 2000.
5. Колобок: украинская народ. Сказка / ред.. А.А. Литвиненко. – К.: ІРІС, 1992.
6. Кращі народні казки / худ. О. Гур'єв. – К.: Махаон-Україна, 2008.
7. Любимые сказки для самых маленьких / оформ. А. Ефимов. – М.: Росмэн, 2006.
8. Перро Ш. Попелюшка: казка / Ш. Перро; худ. Т. Плиски. – Х.: Ранок, 2004.
9. Толстой А.Н. Золотой ключик или Приключения Буратино: повесть-сказка / А.Н. Толстой; худ. Н. Шеварев. – М.: Махаон, 2006. – (Золотая коллекция детектива).
10. Чуковський К.І. Лікар Айболить. Джек – підкорювач велетів. / К.І. Чуковський; пер. З рос. В Герман; худ. В. Челак. – К.: Махаон-Україна, 2007. – (Батьки читають дітям).

ПІДЛІТОК І ЗАКОН

Зустріч з представником правоохоронних органів

Мета зустрічі:

- Розвивати вміння дітей висловлювати та відстоювати власну думку;
- Виховувати повагу до Законів, до людей, які їх захищають;
- Формувати «законослухняний громадянин»;
- Популяризувати правові закони, формувати правову культуру школярів, виробляти навички правомірної поведінки;
- Розвивати культуру дітей, ввічливість, чесність, людяність;
- Виховувати дисциплінованість, повагу до людей.
- Ознайомити учнів із положеннями Кримінального кодексу України, розкрити причини правопорушень та їх наслідки.

Запрошений гість: дільничний інспектор міліції

На стіні висить вислів : Право і справедливість полягають у тому, щоб кожен мав і робив своє так, щоб ніхто не мав чужого і не позбавлявся свого.(*Конфуцій*)

Вступне слово бібліотекаря:

Тема нашої зустрічі « Підліток і Закон». Ви вже дорослі діти і повинні знати про кримінальну відповідальність, повинні вміти розібратися в життєвих ситуаціях.

Міліція України – державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободу громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань.

Проблемами попередження підліткових правопорушень завжди була і є однією з болючих і основних питань нашої сучасності. У нас в Україні вона набуває особливої гостроти, оскільки зараз культура підлітків, ваша культура поведінки, дорогі друзі, формується в складних соціокультурних умовах економічних і політичних суперечностей, неврівноваженості соціальних процесів, криміногенності суспільства.

Спостерігається тенденція до загострення соціально – економічних, психолого-педагогічних та медико-біологічних факторів, які впливають на поведінку неповнолітніх. Зростає чисельність дітей з порушенням норм поведінки та тих, які відносяться до « групи ризику» і долучаються до раннього алкоголізму, наркоманії, проституції, ВІЛ–інфікованості. Збільшується питома вага протиправної та агресивної поведінки підлітків під впливом алкогольного та наркотичного сп'яніння .

Причинами деструктивної поведінки є, зокрема, психологічний дискомфорт, негативні переживання, загальна втрата духовних орієнтирів, знецінення загальнолюдських цінностей, несформованість у значної частини дітей і молоді почуттів терпимості, толерантності, милосердя, честі, совісті, доброти, що викликає у підлітків, юнаків та дівчат, апатію, нудьгу, відчуття своєї непотрібності, нерозуміння сенсу життя. І, звичайно, основною з причин виникнення

правопорушень та злочинів є незнання підлітками законів, що не звільняє їх від відповідальності.

І сьогодні присутній представник, який стоїть на сторожі захисту законів, про які нам завжди треба пам'ятати.

Давайте знайомитися. Шановний гість, ми просимо Вас розповісти про себе: звідки ви родом, як навчалися в школі, про що мріяли, які маєте захоплення, чому обрали саме цю професію?

Гість розповідає про себе і чому саме обрав цю професію.

Слово бібліотекаря. Презентація виставки на правову тематику «Твої права і обов'язки» (зроблено опис та анотацію представленої літератури).

Вчитель: А чи знаєте ви закони, сьогодні ми спробуємо це перевірити.

1. Які ви знаєте правові документи? (*Конституція, ККУ, СКУ.*)

2. Які ви знаєте правоохоронні органи? (*суди, прокуратура, міліція, Служба безпеки, Федеральне бюро розслідування, органи виконання покарань*)

Діти дають відповіді на запитання вчителя

Зараз багато дуже говорять про скоєння правопорушень неповнолітніми, що ведуть за собою кримінальну відповідальність. Я так думаю, що у нашому районі, звичайно, є випадки правопорушень серед підлітків. Що ви можете сказати з приводу цього? Чи притягувалися підлітки до відповідальності за скоєне правопорушення у нашому районі?

Виступ гостя.

Твердження учнів.

- У мене є друзі, які вважають, що дрібні правопорушення у школі або дрібні хуліганські вчинки (по відношенню до вчителів чи ровесників) – це просто розвага, щоб не було нудно жити. Та я знаю, що це не так, адже є різні види покарання за такі вчинки. Що ви можете сказати з цього приводу?

Відповідь гостя.

- Деякі мої ровесники вживають спиртні напої, палять. Про це знають батьки та вчителі. Але ніякі бесіди на них не впливають, бо вони вважають, що нічого кримінального не скоюють, що це зовсім не злочин. Але ж існує закон, який забороняє вживати неповнолітнім спиртні напої та тютюнові вироби. А також відповідальність несуть ті особи, які все продають неповнолітнім. Та чи діють ці закони у нашій країні?

Відповідь гостя.

- Мій друг надає перевагу пізнім прогулянкам. І вважає, якщо батьки дозволяють – він може гуляти скільки завгодно, навіть після 10 ночі, не зважаючи на заборону. Чи правомірна його поведінка? Яку відповідальність за таку поведінку несе підліток та його батьки?

Відповідь гостя.

Слово бібліотекаря.

На жаль, час спливає, хоча запитань ще залишилося багато. Усі запитання, на які не прозвучала відповідь, ми передамо нашим гостям, вони підготують відповіді і завітають наступного разу для зустрічі з вами, дорогі гості. Але мені хочеться задати вам останнє питання: справжній міліціонер – який він? Які основні риси ви могли б назвати?

І звичайно, побажання нашому молодому поколінню.

Дякуємо Вам за зустріч.

Слово вчителя. Діти, зараз я вам пропоную перевірити, на скільки ефективно пройшла зустріч – бесіда на правову тематику.

Дайте відповідь на запитання. (*додаток 1*)

Молодці. Ми сьогодні говорили про правове вирішення ситуацій в житті. А чи знайдете ви рішення таких « Правових ситуацій» (*додаток 2*)

Будь ласка візьміть аркуші наперу. Ваше завдання відповісти на питання « Анкети» (*додаток 3*)

Додаток 1. «Вірю - Не вірю»

По черзі задається питання на роздуми дається 30 секунд.

- Віриш, що підприємництво – це самостійна ініціатива, діяльність на власний ризик?

- Віриш, що в нашій державі діє принцип: « Закон, що дишло, куди повернеш, туди й вийшло» ?

- Віриш, що угоди поділяються на нікчемні й заперечні?

- Віриш, що Павло Лазаренко – законотворчий громадянин України?

- Віриш, що у юридичному смислі категорія « власність» трактується як право суб'єктивне ?

- Віриш, що уряд України зобов'язався зрівняти заробітну платню вчителів із пенсією народних депутатів?

- Віриш, що Верховна Рада прийняла закон, за яким кримінальну відповідальність встановлено з 6 років?

- Віриш, що закон визнає за подружжям право на вибір прізвища?

- Віриш, що заповідач у заповіті може позбавити права на спадщину одного, кількох або всіх спадкоємців за законом?

- Віриш, що неповнолітній у віці до 15 років перебуваючи під наглядом навчального закладу, не буде відповідати за шкоду, заподіяну ним, а відповідальність нестиме навчальний заклад?

- Віриш, що державним гімном України є « Од Києва до Лубен посіяла конопель»?

- Віриш, що розлучення – це каральний захід з боку держави?

Запитання короткі, чіткі, чіткі відповіді (20 секунд на обмірковування)

- Народовладдя (*демократія*)

- Повна незалежність держави (*суверенітет*)

- Суспільно небезпечна дія або бездіяльність, за які передбачено кримінальні покарання (*злочин*)

- Особа, що надає юридичну допомогу громадянам (*адвокат*)

- Основний Закон України (*Конституція*)

- Акт, виданий президентом (*Указ*)

- Влада народу (*демократія*)

- Вік отримання паспорта (*16 років*)

- Чи передбачається кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення (*так*)

- Чи висувають релігійні організації кандидатів до органів державної влади (*ні*)

- Документ, що посвідчує особу (паспорт)
- Необхідна умова демократії (гласність)
- Певні правила соціальної поведінки людини (мораль)

Додаток 2. Правова ситуація

1. Десятикласник Андрій К. побив у роздягальні Сергія П., учня 8 класу. Сергій був травмований. Його батьки звернулися до суду . суд оголосив рішення: Андрія К. позбавити волі строком на 2 роки згідно зі ст.. 206 КкУ, але на підставі ст. 46. цього ж кодексу дати відстрочку виконання вироку на 1 рік 6 місяців. Якими мотивами керувався суд? *(гуманними, це було вперше, юнак розкався в скоєному; він був неповнолітнім. Суд виявив довіру.)*
2. Під час перерви учень 8 класу Ігор штовхнув Петра, і той упав на сходи й ушкодив хребет. Батьки Петра подали позов до суду.Яке рішення має ухвалити суд?*(Зобов'язати батьків Ігоря відшкодувати витрати на лікування Петра).*
3. Часто учні скоюють дрібне хуліганство : вчиняють бійки, розпивають спиртні напої, з'являються в нетверезому стані в громадських місцях, чіпляються до перехожих, лаються. Які заходи адміністративного впливу можна застосувати до неповнолітніх та дорослих за перелічені правопорушення?
(штрафи, виправні роботи з відрахуванням 20% заробітної плати, виправні роботи від 1 місяця до року)
4. Андрію на 16 річчя подарували мотоцикла. Не отримавши посвідки на керування мотоциклом, він через тиждень вирішив обкатати його, узявши сусідського хлопчика. Коли вони під'їхали до містка, де стояв знак « Заборонено», Андрій не зупинився, а виїхав на міст. Раптом щось тріснуло , і хлопці з мотоциклом упали в річку. У результаті падіння Андрій отримав кілька синців, а хлопчика в тяжкому стані доставили в лікарню.
*(1. Андрій мав право мати у своїй власності мотоцикла.
2. Керувати мотоциклом не мав права, оскільки у нього не було посвідки водія.
3. Андрія можна притягти до кримінальної відповідальності, оскільки неповнолітні несуть кримінальну відповідальність із 16 років.)*

Додаток 3. Анкета «Протиправна поведінка»

1. Яка, на вашу думку, основна причина , що спонукає дітей до протиправних дій? (назвати причину)
2. Яке ваше ставлення (задовільне, незадовільне, позитивне, негативне) до
 - а) крадіжок;
 - б) застосування фізичної сили до іншої особи;
 - в) алкоголю;
 - г) наркотиків;
 - е) проституції?
3. Як часто ви вживаєте:
 - а) цигарки;
 - б) спиртні напої;
 - в) токсичні речовини;
 - г) взагалі не вживаю.

4. Чи пробували ви коли-небудь наркотики?
5. Чи отримуєте ви у школі інформацію про:
 - а) шкідливість вживання алкоголю;
 - б) шкідливість вживання наркотиків;
 - в) небезпеку скоєння правопорушень?
6. У який спосіб ви отримуєте інформацію?
7. Як ви оцінюєте дію алкоголю та наркотиків на дитячий організм?
8. Якими можуть бути наслідки вживання алкоголю та наркотиків?
9. Як ви вважаєте, чи є вживання наркотиків причиною відхилень у поведінці та здійсненні злочинів?
10. Чи доцільно у школі проводити зустрічі з лікарями, юристами, представниками правоохоронних органів з питань профілактики правопорушень та небезпеки шкідливих звичок?
11. Чи ваші батьки, спілкуючись з вами, торкаються проблеми:
 - а) вживання наркотиків;
 - б) правопорушень;
 - в) вживання алкоголю та тютюну?
12. Яку відповідальність несуть неповнолітні, що вживають
 - а) тютюнові вироби;
 - б) алкогольні напої;
 - в) наркотичні речовини?.

Тетяна Адзима

Скадовська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3

КОЛЕСО ЖИТТЯ

Круглий стіл

Мета проведення: надання інформації відповідальним за дисципліну і порядок учнівського самоврядування, про здоровий спосіб життя, профілактику шкідливих звичок та правопорушень з метою подальшого інформування учнів у класних колективах та проведення превентивної роботи за принципом «рівний-рівному»; формувати основні засади «Я-концепції» особистості: вміння цінувати себе як унікальну і неповторну особистість; розуміння наслідків негативного впливу шкідливих звичок на здоров'я людини; вміння визначати свій соціальний статус у соціальній групі, уникати конфліктних ситуацій, адаптуватися в різних життєвих ситуаціях та конструктивно впливати на них, коректувати та регулювати власну поведінку; виховувати свідомого громадянина.

Обладнання: презентація Power Point, фліпчарт, роздатковий матеріал: «Колесо життя», квіти-картки, бейджи.

Ведуча. Шановні, сьогодні ми, дорослі і діти, зібралися за круглим столом, щоб обговорити як побудувати цікаве, плідне, щасливе життя та уникнути деяких серйозних небезпек, які можуть затьмарити майбутнє життя, а то й призвести до

повного його краху. Але спочатку ми з вами визначимо, з яких складових створене наше життя.

Вправа «Колесо життя»

Отримайте «Колесо життя», яке розробив Біл Райн - професор соціальної роботи із Канади. Визначте свій власний стан кожного аспекту життя на кожній спиці, враховуючи, що в центрі «-», а зовні «+», поставте крапку в визначеному вами місці. З'єднайте крапки по черзі зліва на право, починаючи зі спиці «духовна».

Тепер роздивіться, чи утворилося у вас колесо? Уявіть, що ви рухаєтесь в авто під назвою життя, а він має такі колеса. Чи зручно вам їхати?

Це значить, що ми повинні розвиватися гармонійно, адже всі аспекти нашого життя між собою тісно пов'язані. Сьогодні більш ширше ми розглянемо, як шкідливі звички та правопорушення впливають на наше життя.

«Мозковий штурм»

Наприклад, якщо людина палить, або вживає алкоголь, які аспекти життя будуть страждати, стануть неповноцінними?

Які ще ви знаєте фактори, які можуть негативно впливати на наш гармонійний розвиток?

Для того, щоб не було негативного впливу, людське суспільство виробило певні правила та закони. Які ви з них знаєте?

На рівні держави та світу – Конвенція ООН про права дитини, Декларація прав дитини, конституція України, Сімейний Кодекс.

На рівні міста – рішення міської ради про перебування дітей в вечірній час.

На рівні школи – статут, правила для учнів, накази по школі.

В цих важливих для людського суспільства документах обговорюються як права, так і обов'язки дітей. А дітьми ви будете до виповнення 18 років.

У роботі нашого круглого столу беруть участь відповідальні особи, які і проводять превентивну роботу як з дорослими людьми, так і з дітьми.

Психолог школи, представник служби у справах дітей та молоді, лікар-педіатр, старший уповноважений сектору кримінальної міліції у справах дітей РВ УМВД Психолог РМК відділу освіти.

«Зворотний зв'язок».

Обговорення виступів, запитання учнів до учасників круглого столу.

«Плани на майбутнє»

А наприкінці нашого круглого столу я пропоную вам на квітці записати своє бачення майбутнього свого життя та своїх однокласників. На серединці ви записуєте короткими фразами, а пелюстки по черзі складаєте і кладете на блюдо.

Озвучте, що ви можете зробити, щоб ваше бачення майбутнього свого життя та своїх однокласників здійснилося... (запис на фліпчарті) Це ваш план дій!

«Моє бачення здорового способу життя»

Учні учасники круглого столу презентують свої творчі роботи, які виготовляли за попередньою домовленістю з метою показати своє бачення здорового способу життя.

«Рефлексія»

А тепер подивимось чи справдиться те, що ви спланували, чи ваші превентивні дії призведуть до позитивного результату? (Наливається вода, квіти розпускаються). Здійсниться тільки тоді, коли в класах ви будете пропагувати і здоровий спосіб життя, і правову свідомість, коли ви самі будете прикладом для наслідування.

Підсумок результатів проведення круглого столу «КОЛЕСО ЖИТТЯ»

Наприкінці круглого столу на квітці побажань учасники записали свої мрії, визначили план своєї діяльності щодо формування здорового способу життя.

Сподіваємось, що наше майбутнє – здорова нація!

Наталя Югова

Скадовська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2

ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ ДІТЕЙ В СІМ'Ї

Педвсеобуч

Мета:

- Нагадати батькам зміст Конституції нашої країни (статті про права та обов'язки дитини); та "Декларацію прав дитини";
- Звернути увагу батьків на форми і методи викладання знань о правах і обов'язках дітей;
- Спонукаати до виховання у дітей людяності, ввічливості, чесності, поваги до інших людей та законів нашої країни.

Обладнання: Конституція України, Конвенція ООН про права дитини, буклет "Права дитини", вірші, анкети.

Підготовка:

1. Проведення конкурсу малюнків "Як я допомагаю мамі"
2. Проведення анкетування учнів початкових класів школи
3. Зйомка фільму "Як я знаю свої права та обов'язки" (Додаток 1)
4. Складання та оформлення буклету "Права дитини" (Додаток 2)
5. Підготовка пам'яток для батьків з правового виховання дітей (Додаток 3)

План

- I. Вступне слово вчителя.
- II. Фільм "Як я знаю свої права і обов'язки".
- III. Виступи батьків-консультантів.
- IV. Виступи гостей.
- V. Анкетування учнів початкової школи.
- VI. Вручення батькам пам'ятки з правового виховання дітей.

I. Слово вчителя: Тема нашого педвсеобучу "Права і обов'язки дітей в сім'ї".
А що означають ці слова?

Сім'я – осередок суспільства, своєрідний колектив, що організований зовсім інакше ніж шкільний. Члени сім'ї, різні за віком, часто і за професією, мають родинні зв'язки. Взаємини членів сім'ї будуються на взаємній любові, повазі, підтримці у всіх справах. Спілкування дітей у сім'ї з батьками, старшими братами і сестрами, дідусями і бабусями збагачує життєвий досвід дітей, дає їм перші моральні уроки.

Одне із першочергових завдань сім'ї – забезпечення фізичного розвитку дитини, прищеплювання санітарно-гігієнічних навичок. Сюди входить турбота батьків про нормальне харчування дитини, що забезпечує зріст, розвиток і правильне формування організму.

Рішення задач морального виховання дитини йде на основі і у зв'язку з інтенсивним її розумовим розвитком, показниками якого є конкретні дії та мова. Завдання морального виховання в молодшому шкільному віці ускладнюються. Батьки разом зі школою цілеспрямовано формують навички свідомої дисципліни, почуття відповідальності за доручені справи, які допомагають дитині берегти час, розумно його витратити. Заняття у школі, стосунки з однолітками, учителями сприяють подальшому розвитку в молодшого школяра умінь і навичок культурного поведіння: діти вчаться поважати оточуючих, строго ставитися до себе, до свого зовнішнього вигляду, не допускати розбіжності слова і справи, дотримуватися прав та виконувати свої обов'язки. Працьовитість людини є вищим моральним показником особистості, яка формується.

Права дитини виписані у Конвенції ООН про права дитини. Головним завданням даної Конвенції є забезпечення дітям особливого піклування та допомоги, надання необхідного захисту і сприяння сім'ї як основному осередку суспільства та природному середовищу для зростання і благополуччя всіх її членів і особливо дітей. Конвенція визнає, що дитині для повного та гармонійного розвитку необхідно зростати в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові та розуміння, дитина має бути повністю підготовлена до самостійного життя в суспільстві а вихована в дусі ідеалів, проголошених у Статуті ООН, і особливо в дусі миру, гідності, терпимості, свободи, рівності та солідарності.

Відповідно до ст. 1 Конвенції дитиною є кожна людська істота, що не досягла 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше.

Держави-учасниці Конвенції зобов'язалися забезпечити такі права дитині: право на життя, на виживання і здоровий розвиток; на ім'я та набуття громадянства; право знати своїх батьків і право на їх піклування; право на збереження індивідуальності; право не розлучатись з батьками всупереч їх бажанню; право на возз'єднання з сім'єю, що перебуває в іншій державі; право залишати будь-яку країну і повертатися у свою країну; право на захист у разі незаконного переміщення та неповернення із-за кордону; право вільно висловлювати свої погляди з усіх питань; свободу думки, совісті, релігії; свободу асоціацій та мирних зборів; право на повну інформацію, що сприяє благополуччю сімейного та особистого життя; право користуватися благами соціального забезпечення; право на освіту; право на захист від економічної експлуатації; право на освіту; право на захист від економічної експлуатації; право на захист від незаконного зловживання наркотичними засобами і психотропними речовинами,

від усіх форм сексуальної експлуатації і сексуальних розбещень; право на гуманне поводження, на захист від незаконного чи свавільного позбавлення волі.

Конвенцією проголошений принцип рівної відповідальності обох батьків і законних опікунів за виховання дитини; встановлено обов'язок держави щодо піклування, заохочення та забезпечення прав дитини.

В основному документі України – Конституції – прописані права і обов'язки громадянина України.

Статус громадянина складається не лише з прав і свобод, оскільки до нього входить також і конституційні обов'язки людини й громадянина, закріплені у ст. 65-68 Конституції України. Це обов'язки додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права й свободи, честь і гідність інших людей; захищати Вітчизну, її незалежність і територіальну цілісність; шанувати державні символи; сплачувати податки і збори в порядку й розмірах, встановлених законом; не завдавати шкоди природі, культурній спадщині та відшкодовувати завдані їм збитки. Ці обов'язки спрямовані на забезпечення реалізації всіх видів прав і свобод кожної особи, що проживає в Україні.

Загальна декларація прав людини (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.)

Генеральна Асамблея проголошує цю загальну Декларацію прав людини як завдання, до виконання якого повинні прагнути всі народи і всі держави, з тим щоб кожна людина і кожний орган суспільства, завжди маючи на увазі цю Декларацію, прагнули шляхом освіти сприяти поважанню цих прав і свобод і забезпеченню шляхом національних міжнародних прогресивних заходів загального та ефективного визнання і здійснення їх як серед народів держав – членів Організації, так і серед народів територій, що перебувають під їх юрисдикцією.

Стаття 2. Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства.

Стаття 2. Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища.

Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення людей на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 3. Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканість.

Стаття 5. Ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Стаття 6. Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 7. Усі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їх захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від якої б то не було дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від якого б то не було підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 22. Кожна людина як член суспільства має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримки її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави.

Стаття 28. Кожна людина має право на соціальний і міжнародний порядок, при якому права і свободи, викладені в цій Декларації, можуть бути повністю здійснені.

Підводячи підсумок хочеться зазначити, що кожна дитина має знати свої права та вміти їх відстоювати. Тож пропонуємо Вам переглянути фільм за участю дітей 3-А класу, який так і називається "Як я знаю свої права і обов'язки".

Перегляд фільму "Як я знаю свої права і обов'язки"

Учень 1:

Щедре сонце палає
Над пробудженим світом,
Квіти й трави цвітуть
У ранковій росі.
Досить світла й тепла є
Всім без винятку дітям,
Щоб зростали й раділи,
І сміялися всі!

Учень 2: Кожна дитина має право на життя!

Учень 3:

Молода Україна і дитя
Ви в цей світ прийшли, як майбуття,
Янголята від добра і ласки.
Ледь початий, світлий лан життя –
У гостях у мрії та у казки.

Учень 4: Кожна дитина має право на охорону здоров'я!

Учень 5:

Як мені вас не любити,
Рідний батько й ненька?
Батько розуму навчає.
Мати приголубить.
Ніхто мене так на світі
Як ви на любить!

Учень 6: Кожна дитина має право на любов і піклування!

Учень 7:

Дай знання нам, школо-мати, –
Щонайсильнішу зброю в руки.
Вчи нас зло перемагати
І в душі повік тримати
Світло правди і науки.

Учень 8: Кожна дитина має право на освіту!

Учень 9:

Моя Україна – широкі простори:
Поля і левади, долини і гори...
Молитва і пісня, і слово натхненне,

З чого почалась Україна для мене?

Чи з пісні тієї, що в небо злітає,

Чи з рідної мови, що звуками грає?

А чи з Отче наша, що мати навчає?

Учень 10: Кожна дитина має право на свободу думки, совісті і релігії.

Учень 11:

У серці вдячність я проніс.

То хліб. Домашній добрий хліб.

Хмільний. Гарячий. Щойно з печі.

На рушнику у літній вечір

Пашить, як сонце на столі,

Тривкішого і не знайти.

Учень 12:

Зустрівся з горем чи бідною –

Цілушку з'їж, запий водою,

Та й будеш сильний цілий день.

Учень 13: Кожна дитина має право на достатнє харчування і чисту воду!

Учень 14:

Що дитині треба? Дім красивий білий

І, як світлий образ, мами погляд добрий.

Й батька дорогого чути добре слово.

Ще дитині треба неба голубого,

а ще було б добре мати сестру й брата.

І у кожному домі музики багато.

Учень 15: Кожна дитина має право на необхідний життєвий рівень і всебічний розвиток!

Учень 16:

До інформації доступ ми маємо,

З нею знайомимось, потім вивчаємо,

Опрацювавши, зліва і справа

Стає нам по силі будь-яка справа.

Учень 17: Кожна дитина має право на доступ до інформації і вільне висловлення свої думок!

Всі учні:

На підсумок ми можемо одне лиш сказати:

Що кожна дитина права мусить знати!

III. Виступи батьків-консультантів.

Вчитель: Кожна людина має не тільки права, але й обов'язки перед суспільством, у якому живе і повинна поводитися так, щоб її права і обов'язки не заважали правам і свободам інших людей.

IV. Визначення обов'язків дітей:

1. Бути чесним, чуйним, добрим, людяним.
2. Не бийся (бійка показує, що ти не можеш по-дорослому вирішити проблему).
3. Допмагай друзям.
4. Ділися книгами, посібниками, журналами.

5. Не кричи, вислухай товариша.
6. Людина починається з добра.

V. Анкетування учнів початкової школи

1. Анкета для учнів 1-2 класів:

1. Якщо мені треба когось покликати, я не кричу на весь клас.
2. Не ображаю менших.
3. Мирно граюся з друзями.
4. Поважаю працю чергових.
5. Завжди вітаюся з товаришами.
6. Не гніваюся, коли програю у гру.
7. Чемно розмовляю з однокласниками.
8. Готовий допомагати товаришеві.

(Діти підраховують кількість позитивних і негативних відповідей, роблять висновки. Учні 1-х та 2-х класів звернули увагу на питання 5, 6, 7).

2. Анкета для учнів 3-4 класів:

1. Чи знаєш ти, які документи свідчать про твої права? (вкажи їх)
2. Які права дитини ти знаєш?
3. Чи повинна людина поважати права інших людей?
4. Згадай обов'язки, що стоять перед тобою і чи виконуєш їх?
5. Чи знаєш ти, куди можна звернутися за допомогою, у випадку, якщо порушили твої права?

Учні 3-х та 4-х класів показали свою обізнаність з державним документом – Конституцією та Конвенцією ООН про права дитини; звернули увагу на обов'язки та їх виконання. Всі учні знають куди треба звернутися за допомогою, якщо порушили їх права.

VI. Вручення батькам пам'ятки з правового виховання дітей.

1. Радійте успіхам дитини, любіть її та піклуйтеся про неї.
2. Обов'язково слідкуйте за повноцінним харчуванням дитини, її здоров'ям та вчасно звертайтеся за медичною допомогою.
3. Ніколи не примушуйте дитину робити щось проти її волі, не кривдіть і не зневажайте її.
4. Ніколи не карайте дитину працею.
5. Обов'язково розповідайте дітям про свою виробничу і громадську діяльність, про працю своїх товаришів, яких вони знають.
6. Дозволяйте дитині вільно висловлювати свої погляди та заохочуйте її починання.
7. Сприяйте активній участі дитини у справах, які проводяться в школі, класі. Поєднуйте її право на освіту, відпочинок та дозвілля.
8. Намагайтеся самі надавати класові та школі посильну допомогу. Вона матиме позитивний вплив на дитину.

Вчитель: "Твори добро"

Ти добро лиш твори повсюди.
Хай тепло твої повнить груди.
Ти посій і доглянь пшеницю.
Ти вкопай і почисть криницю.
Волю дай, погодуй пташину.
Приласкай і навчи дитину.
Бо людина у цьому світі
Лиш добро повинна робити!
(Л.Іванкова)

Ірина Леоненко

Коробчанська сільська бібліотека Каховського району

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ДИТИНИ: НІХТО НЕМАЄ ПРАВА ОБРАЖАТИ ЛЮДИНУ

Нестандартний бібліотечний урок

Мета:

- Формувати в дітей уявлення про Декларацію прав дитини
- З'ясувати обов'язки та права дітей.
- Виробляти навички правомірної, поведінки, негативне ставлення до правопорушень, виробляти вміння протистояти негативним впливам, формувати повагу до держави, до її органів.

Обладнання. Декларація прав дитини, ілюстрації, костюми казкових героїв, столи з написами "позивач", "відповідач", "суддя", дерев'яний молоток, скринька, дзеркальце. I. Повідомлення теми і мети уроку.

Бібліотекар. Сьогодні у нас незвичайний урок, нестандартний. Тема: «Ніхто немає права ображати людину. Декларація прав дитини». А Чи знаєте ви, хто є найголовнішою людиною на планеті Земля? Подивіться у скриньку і скажіть, кого ви там бачите, посміхніться тому, кого ви бачите.

Діти по черзі заглядають у скриньку і бачать там себе (на дні скриньки лежить дзеркало).

Щойно ви посміхнулись найголовнішій людині на Землі! Людина - найцінніший скарб. Кожен з вас - особистість, і саме такої людини, як ви, більше на Землі нема і не буде.

Сьогодні на уроці ми будемо говорити не лише про людину, а й про її права і обов'язки.

Знайомство з поняттям "право"

- Подумайте і скажіть, а що ж таке право? (міркування дітей).
- Права дитини - це певні можливості, які надаються вам, дітям (до 18 років), для того, щоб жити і дорослішати. Тобто те, що ви можете робити, і в чому вам не можуть відмовити, щоб повноцінно жити.

Життєвий досвід не тільки свідчить, але й вчить, що не буде дітей – не буде й держави. Діти - дзеркало будь - якої держави, її майбутнє. Кожна держава любить і

підчується про дітей. І проявом цього була 44 сесія Генеральної асамблеї ООН. У 1959 році було прийнято Декларацію прав дитини. А в 1989 році всі прогресивні країни світу, в тому числі й наша Україна, підписали Конвенцію прав дитини. Що означають слова "конвенція" та "декларація"?

Словникова робота

Декларація - це документ, у якому викладено важливі правила, обов'язки для всіх людей. Конвенція - лат. слово. Це угода, міжнародний договір з певних питань. У даному випадку - з питань прав дитини.

Всі ви добре знаєте ці права. Давайте зараз їх згадаємо, погравши в гру «ПОВІДОМЛЕННЯ». На столах у вас картинки, кожна з яких повідомляє про те, чи інше право дітей. Розгляньте їх уважно. Хто готовий усім оголосити повідомлення по правах дітей, беріть картинку виходьте до мене.

(Діти, заготовивши повідомлення, шикуються в ряд і по черзі показують картинку, повідомляють відповідне право і сідають картин на дошці утворюється галерея)

- Право на життя;
- Право на любов та піклування;
- Право на захист від викрадення та продажу;
- Діти рівні в своїх правах;
- Діти не повинні стати жертвами насильства"
- Право на розвиток талантів;
- Право на відпочинок;
- Дитина не повинна бути скривджена;
- Дитина не повинна залучатись до непосильної фізичної праці;
- Право на власну думку;
- Право на об'єднання;
- Право на медичну допомогу;
- Право на освіту та навчання;
- Право на повноцінне харчування;
- Право на інформацію;
- Право на захист від наркоманії;
- Діти не повинні залучатись до військових дій.

Ось у нас утворилась ціла галерея картинок, що свідчать, повідомляють про права дітей. А хто порушує ці права, той має відповідати по закону через суд. Ось і сьогодні ми побуваємо в залі суду, де буде розглядатись декілька судових справ з питань порушення прав дітей.

СУДОВІ СПРАВИ СПРАВА №1

ПОЗИВАЧ: Червона Шапочка

ВІДПОВІДАЧ: Вовк

СПРАВУ ВЕДЕ СУДДЯ: Тарахтій Віталій Сергійович.

Діти - герої займають свої місця: 2 кафедри, стіл судді, дерев'яний молоток).

Червона шапочка. Ваша честь! Ідучи по дорозі через ліс до хворої бабусі, я зустріла Вовка. Він сказав, що він чуйний, добрий, що він теж хоче провідати хвору бабусю. Я йому повірила. Ми вирішили позмагатися: підемо різними

дорогами, хто швидше прийде. А сам випередив мене, обманом забрався до хати, з'їв бабусю, а потім і мене.

Суддя. Відповідач, що ви можете сказати про таку заяву. Це правда?

Вовк. Ваша честь! Це правда! Але я був голодний, а я маю право на повноцінне харчування!

Суддя. Все зрозуміло! Навіть немає потреби йти в нарадчу кімнату! Оголошується рішення суду! *(удар молотком)* Ви, шановний, *(до Вовка)* порушили головне право дитини - право на життя! По-друге, ви незаконно ввірвалися в чужу оселю. Тому Ви вважаєтеся винним у злочині. Суд зобов'язує Вас вивчити. права дітей і рекомендує харчуватися виключно рослинною їжею. Рішення прийнято! *(удар)*.

Червона Шапочка і Вовк стають перед дітьми

Червона Шапочка. В майбутньому, я не буду такою довірливою до незнайомих і не буду з ними навіть розмовляти!

Вовк. Буду виконувати рішення суду - буду вегетаріанцем!

Вчитель. Які права дитини порушив вовк? Чи потрібно спілкуватися з незнайомими людьми? Чи правильне рішення виніс суддя? Чи прислухається до цього рішення вовк?

СПРАВА №2

ПОЗИВАЧ: Герда

ВІДПОВІДАЧ: Снігова Королева

СПРАВУ ВЕДЕ СУДДЯ: Шульгін Ігор Павлович.

Герда. Ваша честь! Снігова Королева викрала мого названого брата зачарувала його і залишила жити в своєму кришталевому палаці. Скільки я пролила, всі навіть повірили, що Кая немає в живих, що, можливо, потонув у річці. Потам, шукаючи його, я пододала кілька перешкод.

Снігова Королева. Я - Королева! І не маю відповідати ні за що! І він сам прив'язав свої санчата до моїх саней.

Суддя. Шановна! Хто б ви не були, ви маєте відповідати перед законом!

Снігова Королева. Нічого поганого я не зробила! Хлопчику я хотіла лише добра! Я обіцяла йому увесь світ і пару ковзанів!

Суддя. Це лише Ваша думка. Але дитина має право на власну думку, а Ви його зачарували і позбавили його прав! У вас є ще щось у своє виправдання?

Снігова Королева. Я не винна!

Суддя. Оголошується рішення суду! *(удар)*. Відповідач порушила право дитини на захист від викрадення, позбавила права дитини на власну думку. Суд зобов'язує Вас вивчити і знати права дітей. Рекомендує взяти собі навиховання і догляд дитину - сирітку і дбати про неї, адже таким діткам, які не мають батьків, потрібна особлива увага! Але без всяких чарів, шановна!

Рішення прийнято! *(удар)*

Герда і Снігова Королева виходять з - за кафедри

Герда. Будьте обережні з незнайомцями! Не впускайте в дім, коли немає вдома батьків, не сідайте в машину до незнайомих, не беріть від них гостинці, не гуляйте далеко від своєї домівки!

Снігова Королева. Я прислухаюсь до рішення суду і візьму собі не виховання дитину - сирітку.

Вчитель. Які права дитини порушено в цій судовій справі? Я думаю, що королева прислухається до рішення судді і дійсно візьме собі на виховання дитину-сирітку.

СПРАВА №3

ПОЗИВАЧ: Буратіно.

ВІДПОВІДАЧ: Карабас - Барабас

СПРАВУ ВЕДЕ СУДДЯ: Устименко В'ячеслав Юрієвич.

Буратіно. Ваша честь! Я подаю позов на жорстокого Карабаса: він тримає у неволі малих акторів, живуть вони у тісній скрині, важко працюють на нього, а він ще й погрожує величезним малахаєм, б'є, знущається привселюдно, залякує, що вб'є!

Суддя. Достатньо! Відповідайте, Карабасе!

Карабас-Барабас. Вони - моя власність, що схочу, те й зроблю з ними. Я - їх господар! І маю на них право!

Суддя. Та багато прав цих дітей Вами порушено!

Карабас-Барабас. У мене на них свої права!

Суддя. Досить! Оголошується рішення суду (*удар*). Всі держави, в тім числі і наша, забезпечують захист дітей від завдання їм фізичної, морально: та психологічної шкоди, від жорстокого ставлення, експлуатації. Ви грубо порушили ці права. Суд зобов'язує Вас вивчити права дітей і ніколи не порушувати їх! Рекомендую розвивати талант, здібності Ваших акторів, боне мають на це право! Без грубощів, насильства, в рамках Конвенції ООН!

Виходять Буратіно і Карабас - Барабас

Буратіно. Я задоволений, що прийнято міжнародну Конвенцію про права дитини, яка втихомирює ось таких Карабасів - Барабасів!

Карабас-Барабас. "Не кнутом, а пряником" - ось мій новий девіз роботи з малими акторами. А ще: "Дорогу - талантам". Я їх виведу в люди! Вони мають на це право!

Вчитель. Які права дітей порушив Карабас-Барабас?

Думаю, що Карабас-Барабас перестане ображати своїх маленьких акторів, розвиватиме їх талант та здібності.

СПРАВА №4

ПОЗИВАЧ: Попелюшка

ВІДПОВІДАЧ: Мачуха.

СПРАВУ ВЕДЕ СУДДЯ: Петренко Анастасія Сергіївна.

Попелюшка. Ваша честь! Життя з моєю Мачухою та її двома доньками стало нестерпним. Вони мене ненавидять. Всю брудну роботу виконую я: перу і прибираю, в той час, коли сестри лише сплять та крутяться перед дзеркалом. Я вбрана в лахміття, а вони в гарних дорогих сукнях. Я сплю не горищі в соломі, а сестри - в розкішних кімнатах, на пухових перинах.

Суддя. Відповідач, що Ви скажете на цю заяву?

Мачуха. Це моя сім'я, і я сама в ній розберусь!

Суддя. У Попелюшки є права, і Ви їх порушуєте. За це Ви будете відповідати по закону! Відповідайте, чому Ви так поводитесь з Пасербицею?

Мачуха. Я ненавиджу її за красу! Поряд з нею мої власні дочки здаються негарними!

Суддя. Суду все зрозуміло. Оголошується рішення суду (*удар*). У Конвенції ООН про права дитини зазначено: діти мають рівні права, не повинні залучатись до важкої, непосильної праці, мають право на відпочинок, дитина не повинна бути скривджена. А головне - має право на любов та піклування! Ви порушили цілий ряд прав Попелюшки і визнаєтесь винною. Суд зобов'язує вас вивчити права дитини і радить не порушувати їх, інакше з вами буде те, що з Мачухою із казки "12 місяців" - ви перетворитесь на собаку! Рішення прийнято!

Виходять Мачуха і Попелюшка

Попелюшка. Дорогі друзі! Вивчайте і знайте свої права!

Мачуха. Я не хочу перетворюватись на тварину, а тому більше ніколи не буду ображати свою пасербицю Попелюшку!

Вчитель. Які права дитини порушено в цій судовій справі? Гадаю, мачуха більше ніколи не зможе ображати Попелюшку, адже вона стане принцесою.

СПРАВА №5

ПОЗИВАЧ: Цариця

ВІДПОВІДАЧ: Цар Салтан

СПРАВУ ВЕДЕ СУДДЯ: Ігнатенко Олександр Олександрович.

Цариця. Ваша честь! Цар Салтан жорстоко повівся зі мною та з моїм новонародженим малям: посадили в бочку, засмолили, покотили і пустили в океан.

Суддя. Відповідач, що ви скажете на цю заяву?

Цар. Я в тій порі був на війні. І мені прийшли новини, що цариця народила не то дочку, не то сина, не то мишку, не то жабку, а якесь невідоме звірятко! Я спочатку розгнівався, але ж послав грамоту, щоб чекали мене для законного рішення! У мене є свідок!

Позвіть свідка відповідача! (Заходить свідок) Назвіться, будь - ласка.

Свідок. Я - царський поштовий посланець. Я дійсно від Царя приніс грамоту, яку він каже. Але ж ткаля і повариха звеліли мене обібрати, напоїла і дали мені іншу грамоту, в якій велілося вкинути царицю з малям в море-океан.

Суддя. Знайдіть і приведіть сюди ткалю і повариху! (заходять) Значить, це ви своїми незаконними діями, обманом лишили немовляти на життя! Та де там, ви позбавили його усіх прав:

на життя; на медичну допомогу; на навчання; на розвиток талантів;

на повноцінне харчування!

Ви позбавили волі дитину! Оголошую рішення суду! (*удар*). Суд зобов'язує вас обох вивчити права дітей і ніколи їх не порушувати! І радить вам не заздрити іншим людям, а щиро радіти за них.

Всі виходять

Цариця. Я дуже рада, що наказ про мою та моєї дитини загибель подав не цар Салтан.

Цар. Я - голова всього царства, не можу позбавити дітей всіх прав!

Ткаля. Ми зрозуміли, що заздрість - погана риса!

Повариха. Ми дуже раді, що все склалося, як у казці і нас вибачили!

Вчитель. Цілого ряду прав було порушено проти дитини та її матері. Згадайте які це права? Заздрість - це дуже погана риса, і тому герої казки О.Пушкіна

поплатилися за це. Думаю, що вони зрозуміли свої помилки і більше ніколи їх не повторять.

III. Узагальнення знань

1. **Вчитель.** Ми розглянули кілька судових справ. Ви впевнились, що держава своїм законом - Конвенцією захищає права дітей.

- Розглянемо декілька життєвих ситуацій.

Робота в групах

Кожній групі дається окреме завдання (ситуація)

Ситуація 1. Настя допомагає мамі розносити пошту. Вона цікавиться життям своїх друзів, а тому іноді перечитує листи та листівки, адресовані іншим.

- Яке право вона порушує?

Ситуація 2. Дев'ятирічний Сергій написав вірші й хотів надіслати їх у дитячий журнал. Але його старший брат сказав: "Даремно посилаєш, ти ж неповнолітній, не можеш бути автором і тому твої вірші не надрукують"

- Чи правий старший брат?

Ситуація 3. Якщо ви захворіли, на що ви маєте право? Ситуація 4, Якщо до класу прийшла дівчинка - інвалід, як ви поведетесь? (особлива увага дітям - інвалідам)

2. Робота з підручником.

- Розгляньте в підручнику с. 86 та 87 ілюстрації про права дитини Прочитайте.

3. **Вчитель.** І на закінчення хочемо ще раз нагадати, про свої права.

Діти читають віри "Знай свої права"

Друзі мої! Права дитини

Ми мусим вивчити сумлінно!

Щоб знати добре в наші дні:

Коли з тобою справедливо

Вчиняють, а коли і ні.

То ж прочитай, завчи напам'ять

Порадь і друзям прочитати.

Хай прочитають тато й мама -

Закони всім потрібно знати!

Будь добрим сином чи дочкою,

Поганим вчинком не зганьби

Ти роду власного ніколи

Люби свою сім'ю і школу

Свою Україну люби!

4. **Підсумок уроку.** Ось і закінчується наш урок. Про що ж ми говорили сьогодні?

- То для чого ж була прийнята Конвенція ООН про права дитини?

(Для того, щоб діти знали свої права, і ніхто не міг їх порушити)

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОБЛАСНИЙ КОНКУРС НА КРАЩИЙ СЦЕНАРІЙ ЗАХОДУ
З ПРАВОВИХОВНОЇ ТА ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ
«ПРАВОВІ ОРІЄНТИРИ»**

ОРГАНІЗАТОРИ:

Служба у справах дітей Херсонської обласної державної адміністрації
Херсонська обласна бібліотека для дітей

ПАРТНЕРИ:

Управління культури і туризму облдержадміністрації
Управління освіти і науки облдержадміністрації
Головне управління юстиції у Херсонській області
Служби у справах дітей райдержадміністрацій і міськрайвиконкомів
Соціальні заклади для дітей
Централізовані бібліотечні системи
Районні, міські бібліотеки для дітей

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Обласний конкурс на кращий матеріал правовиховної, правопросвітницької тематики, в т. ч. превентивного характеру, проводиться згідно з рекомендаціями координаційної ради у справах дітей обласної державної адміністрації від 11 листопада 2010 року.

З метою організації його проведення створюються обласний та районні організаційні комітети.

Для оцінювання поданих на конкурс творчих розробок формується журі, до складу якого входять компетентні, авторитетні та незаангажовані фахівці. Персональний склад журі затверджується рішенням оргкомітету.

Мета конкурсу:

Активізувати правову просвіту та правове виховання дітей і підлітків шкільного віку, сприяти вихованню у зростаючого покоління громадян поваги до закону і права, до норм та правил співжиття людей у суспільстві, відповідальності за свої вчинки, формування громадянської позиції та розуміння важливості розбудови правової держави, правового суспільства.

Завдання конкурсу:

1. Виявити творчий потенціал фахівців у різних галузях діяльності – правників, освітян, бібліотечних та клубних працівників, які за своїми професійними обов'язками організують правову просвіту та виховання дітей або залучаються до неї та заохотити їх до створення авторських розробок, сценаріїв, програм, мультимедійних проектів правової тематики.
2. Сформувати банк даних таких розробок та надати доступ до них широким колам зацікавлених осіб.

Терміни проведення

Конкурс відбуватиметься у два етапи:

I етап, відбірний, проходить з **25 лютого по 25 травня** у районах / містах області. Координатори I етапу, відповідальні за прийом конкурсних робіт, призначаються районними організаційними комітетами.

За підсумками відбірного етапу визначаються по три кращі творчі роботи у кожному районі області, у м. Нова Каховка, Каховка, районах у м. Херсон, які до **15 червня 2011 року** подаються до обласної бібліотеки для дітей за адресою: вул. Червоностудентська 21, м. Херсон, 73000 (поштовим відправленням або особисто координатору конкурсу - завідувачу відділу бібліотечного прогнозування та інновацій).

Переможці I етапу оголошуються та відзначаються на районному (міському) рівні **1 червня, у Міжнародний день захисту дітей.**

II етап, підсумковий, проходить з **2 червня по 2 грудня 2011 року:**

- 2-15 червня – прийом конкурсних робіт від районів;
- 15-30 червня – робота обласного журі конкурсу та визначення робіт-переможців;
- до 15 листопада – укладання, редакційне опрацювання та поліграфічне виготовлення збірника кращих конкурсних робіт (переможців та відзначених у окремих номінаціях);
- 2 грудня 2011, у рамках Всеукраїнського тижня права – урочисте оголошення підсумків конкурсу та нагородження переможців і авторів робіт, відзначених у окремих номінаціях.

УМОВИ КОНКУРСУ

На конкурс приймаються оригінальні авторські сценарії заходів з правовиховної та просвітницької роботи, морально-етичної тематики, методичні матеріали та розробки за темою конкурсу:

- сценарії заходів, зокрема ігрових та конкурсних за формою: правових турнірів, КВНів, конкурсів юних правознавців, «брейн-рингів» і т. п.;
- розробки уроків, класних виховних годин, правових тренінгів;
- цільові комплексні програми, програми Тижня права, розробки комплексних інформаційних заходів (Днів права, «круглих столів», конференцій тощо);
- програми роботи та розробки окремих засідань правознавчих клубів, гуртків, лекторіїв;
- макети наочної пропаганди правових знань; розробки книжково-ілюстративних виставок; макети стендів, плакатів, постерів, пам'яток, буклетів;
- мультимедійні проекти (відео, електронні презентації PowerPoint, електронні ресурси);
- стіннівки, тематичні випуски шкільних газет;
- дописи, статті, нариси, інтерв'ю для опублікування в періодичних виданнях;
- опис перспективного педагогічного, бібліотечного, просвітницького досвіду (індивідуального чи колективного);

Роботи на конкурс приймаються у друкованому вигляді (аркуші формату А4, кегль 14, гарнітура Times New Roman) з обов'язковим додаванням електронної версії на компакт-диску (CD-R, DVD-R) або у вигляді приєднаного файлу до електронного листа (адреса для листування: library-ks@i.ua). Мультимедійні проекти подаються лише в електронному вигляді. До кожної конкурсної роботи додається паспорт за формою:

1.	Назва конкурсної роботи:	
2.	Форма та формат представлення:	
3.	Прізвище, ім'я автора:	
4.	Місце роботи:	
5.	Контактний телефон, адреса електронної пошти:	

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТА НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Члени журі оцінюють конкурсні роботи за 5-бальною шкалою. Додаткові бали зараховуються проектам, які були реалізовані на практиці (сценарії, за якими були проведені заходи; опубліковані статті; реалізовані програми; використані в просвітницькій діяльності мультимедійні проекти), за умови надання підтверджуючих матеріалів.

За підсумками конкурсу визначаються три кращі роботи (відповідно I, II та III місце), які нагороджуються дипломами та цінними подарунками.

Оргкомітет конкурсу залишає за собою право, за поданням журі, встановлювати додаткові призи для робіт, визнаних кращими у окремих номінаціях.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Здійснюється через канали масової інформації – місцеві періодичні видання, радіо, телебачення; шляхом поширення інформаційних листів про конкурс; через опублікування умов та інформаційних повідомлень, прес-релізів про хід та підсумки конкурсу на веб-сайтах обласної бібліотеки для дітей та на інформаційно-просвітницькому порталі «Права дітей» (ХОБД).

С К Л А Д
ЖУРИ ОБЛАСНОГО КОНКУРСУ НА КРАЩИЙ СЦЕНАРІЙ ЗАХОДУ
З ПРАВОВИХОВНОЇ ТА ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ
«ПРАВОВІ ОРІЄНТИРИ»

Мальченко Юлія Вікторівна	голова журі, начальник відділу систематизації законодавства, правової освіти та роботи Головного управління юстиції у Херсонській області
Водотика Сергій Григорович	- доктор філософських наук, завідувач кафедри соціально-економічних дисциплін Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (РПО), за згодою
Асламова Тетяна Адамівна	- завідувач науково-методичної лабораторії історії, права та етики РПО, за згодою
Звягінцева Надія Дмитрівна	- завідувач учбово-методичного відділу при управлінні культури і туризму облдержадміністрації
Гасаненко Тетяна Василівна	- директор Нововасилівської ЗОШ Іванівського району, переможець Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2010» в номінації «Правознавство»
Розміровська Оксана Сергіївна	- завідувача відділом обслуговування 5-9 кл. Херсонської обласної бібліотеки для дітей, переможець всеукраїнського конкурсу «Лідер бібліотечної справи – 2010»
Ракша Анжела Борисівна	- секретар журі, завідувач сектора захисту прав дитини, профілактичної, загальної, організаційної та кадрової роботи служби у справах дітей обласної державної адміністрації

Відомості про авторів, переможців та номінантів конкурсу

Скочеляс Оксана Петрівна – викладач вищої категорії Новокаховського вищого професійного училища, **I місце**

Коренюк Валентина Миколаївна – вчитель Чаплинської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1, **II місце**

Токарєва Леся Вікторівна – психолог Скадовської ЗОШ I-III ступенів № 1, **III місце**

Жаданова Наталія Валентинівна – бібліотекар читацького залу Новокаховської міської бібліотеки, **переможець у номінації «Творчий ігровий проект»**

Вишковський Ігор – учитель-методист Подо-Калинівської ЗОШ Цюрупинського району, **переможець у номінації «Гуртом у світ правових знань!»**

Сломчинська Вікторія Вікторівна – Херсонської обласної бібліотеки для дітей, **переможець у номінації «Найтриваліший та наймасовіший проект»**

Бабич Валентина Василівна – завідувача бібліотекою-філією для дітей № 10 Херсонської ЦБС, **переможець у номінації «Казки читаємо – право вивчаємо»**

Адзима Тетяна Миколаївна – учитель Скадовської ЗОШ I-III ступенів № 3, **переможець у номінації «За тісну співпрацю»**

Югова Наталія Іванівна - учитель Скадовської ЗОШ I-III ступенів № 2, **переможець у номінації «Оригінальна презентація»**

Леоненко Ірина Василівна – завідувача Коробчанською бібліотеки-філії Каховської ЦБС **переможець у номінації «Правові знання засобами мистецтва»**

Тищенко О.С. – завідувача Шотівською сільською бібліотекою Іванівської ЦБС

Переможці у номінаціях:

«Найактивніший заклад-учасник» - **Бикова Ганна Олексіївна** – директор комунального закладу ХОДА «Притулок для дітей служби у справах дітей ОДА»

«Наймасштабніший проект» - **Смирнова Галина Олександрівна**, викладач Скадовської гімназії

ЗМІСТ

<i>Від укладачів</i>	3
Скочеляс О. Подорож в країну Права, Моралі та Закону	4
Коренюк В. Наші права – щасливе дитинство	12
Токарева Л. Насильство – зло, що не має права на існування	15
Жаданова Н. Я і мої права	19
Вишковський І. Казкова правознавча лотерея	25
Сломчинська В. У королівстві Феміди	30
Бабич В., Лашевич В. Мандри в правовий світ	35
Терещенко Т., Тищенко О. Підліток і закон	40
Адзима Т. Колесо життя	44
Югова Н. Права і обов’язки дітей в сім’ї	46
Леоненко І. Декларація прав дитини: ніхто не має права ображати людину	52
 <i>Додатки</i>	
Положення про обласний конкурс на кращий сценарій заходу з правовиховної та просвітницької роботи «Правові орієнтири»	58
Склад журі обласного конкурсу на кращий сценарій заходу з правовиховної та просвітницької роботи «Правові орієнтири»	60
Відомості про авторів, переможців та номінантів конкурсу	61